

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVIII Balandis - April 28, 1983 Nr.17

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ ŽAIDIMAS Viduriniųjų Rytų sąmyšyje

Vytautas Meškauskas

Užpereito pirmadienio stiprus sprogdimas JAV ambasadoje Beirute Vid. Rytus ir toliau laiko dėmesio centre. Juo labiau, kad padėtis ten yra susijusi ir su JAV vidaus politikos išskaičiavimais. Jordano karalius Hussein, pasikalbėjimuose su The Wall Street Journal korespondente Karen Elliot House davė suprasti, jog prezidentas Reaganas jam pareiškęs, kad prarasias žydų bloko balsus 1984 m. rinkimuose, jei spaus priimti jo taikos planą, tačiau jis esąs įsitikinęs, kad galėsias laimėti rinkimus ir be to bloko paramos. N.Y. Times kolumnistas William Safire rašo, jog santykiai tarp prezidentūros ir žydų taip pablogėjo, kas atsistatydinęs prezidento ryšininkas su žydų bendruomene Albert Spiegel. Kartu pasmarkejusiam tarptautiniame politinio pokerio žaidime pasirodė ir kurį laiką nematytas žaidėjas.

Pereitame Nr. rašėme, kad Husseinio atsisakymas pradėti derybas dėl Vakarinio Pakraščio likimo su Izraeliu, duoda geros progos vėl įsikišti Sovietų Sąjungai, kuri žinia, siūlo Izraelio-arabų ginčą išspręsti tarptautinėje konferencijoje, aišku, jai dalyvaujant. Iki šiol Washingtono administracijai sekėsi prie to neprileisti ir sovietus iš politini žaidimo išjungti. Pirmiausia vadinau nam Camp David procese, per kurį Izraelis atidavė Sinojaus dykumą Egiptui, o pastarasis - išvijęs sovietų patarėjus - tapo JAV sąjungininku. Vėliau Izraelis, Libane numušęs netoli šimto Sirijos lėktuvų ir sunaikinęs daug tankų, pakartotinai įrodė JAV ginklų ir karinės taktikos pranašumą, kas padarė stiprų ispūdį kitų arabų kraštų valdovams.

Taip įvykiams susiklosčius, Washingtonui labai rūpėtų galimai greičiau pristoti prie kokio nors Vakarinio pakraščio likimo išsprendimo. Husseinai aiškinasi, kad jis atmetęs Reagano planą, nes PLO neleidusi jam atstovauti palestiniečių interesų. PLO, bent jos vadas Arafatas, paskutiniu metu savo laikyseną sušvelnino. Derybos būtų galimos, sako jis dabar, jei būtų išpildytos dvi sąlygos: Izraelio kariuomenė pasitrauktų iš Libano ir būtų sustabdytas, kad ir laikinai, žydų naujokynų Vakariniame Pakraštyje steigimas.

To paties siekia ir Washingtonas, tačiau iki šiol negalėjo palaužti Izraelio pasipriešinimo. Izraelio vyriausybė iš principo sutinka atšaukti savo kariuomenę iš Libano, bet pirmiau nori gauti garantijų, kad iš ten jai negrės pavojus. Pasitraukimas be to reikštų,

kad netoli 500 Izraelio karių gyvybių buvo paaukota be jokios naudos. Izraelis taip pat reikalauja, kad iš Libano pasitrauktų ir Sirijos kariuomenė bei ten likę PLO karinių padalinių likučiai, kurie veikia Sirijos globoje. Izrealis nenori nieko girdėti apie naujokynų steigimo sustabdymą, nes - kaip pareiškė jo kariuomenės štabo viršininkas gen. Rafael Eytan seimo (Knesset) užsienio reikalų ir saugumo komisijų posėdyje - '... kai mes ten įsteigsime savo naujokynus, viskas ką arabai ten galėtų padaryti, tai suktis vietoje, kaip apnuodyti tarakonai butelyje!'. Uzpereitą savaitgalį pasklido žinios, kad Izraeliui vis dėlto gali netrukus pasisekti susitarti su Libanu dėl kariuomenės atitraukimo, tačiau atrodo jog jos perankstyvos. Neoficialiai Sirija esanti pasižadėjusi kartu su Izraeliu atitraukti ir savo kariuomenę, tačiau balandžio 16 d. Reuterio agentūra pranešė iš Damasko, kad Sirija sutiksianti kalbėtis apie savo kariuomenės atitraukimą tik tai po to, kai Izraelis atitrauks. Žinia, tai gali būti tik propaganda Sirijos vidaus politikos reikalams, tačiau - gali būti ir iššūkis Izraeliui vėl griebtis ginklo. Jei jis to nedarys - reikš, kad išsigando naujų sovietų ginklų, kuriais jie atginklavo Sirijos kariuomenę. Būdinga, kad Maskva paskelbė, jog pavasariop Izraelis rengiasi pulti Siriją, nors Vakarų kariniai stebėtojai sakosi jokio naujo Izraelio kariuomenės telkimo Libane nepastebėję. Tiesa, ten skubiai statomi kai kurie įtvirtinimai, aerodromai, radaro instaliacijos ir ba-

Lietuvos panemunių gotika. Senoji Zapyškio bažnytelė statyta dar prieš 1578 metus, kada Povilas Sapiega aprūpino ją 6 valakais žemės. Manoma, kad ji statyta dar Vytauto laikais.

Kolaboravime su naciais apkaltintų lietuvių tragedija

Dr. Antanas Butkus

S.m. balandžio 17 d. Clevelande, Dievo Motinos parapijos salėje įvyko inofrmacinis susirinkimas dėl tariamų nacių kolaborantų bylų, kurias

rakai, bet izraelitai aiškina, kad tai tik atsara karo atvejui. Ir be to, jie reikalingi Libane esančiai 30,000 vyrų Izraelio kariuomenei.

(Nukelta į 2 psl.)

veda JAV valdžios specialią istaigą (OSI). Susirinkimą organizavo ir pravedė dr. V. Stankus, JAV LB Krašto Valdžios vicepirmininkas.

Dideliam susirinkusių būriui pranešimus padarė adv. Povilas Zumbakis iš Chicago ir Rasa Razgaitienė iš New Yorko. Pastaroji dirba 'Americans for Due Process' istaigoje, kuri rūpinasi neteisėingai apkaltintų Rytų Europos tautų žmonių teisių gynėba. Šiuo metu adv. P. Zumbakis gina penkis lietuvių bylas.

1978 m. JAV kongresas pravedė specialų įstatymą, kuriu remiantis buvo įsteigta OSI istaiga, su tikslu buvusius nacių kolaborantus ir karo nusikaltėlius patraukti teismas. Tos istaigos tikslai yra kilnūs, jei teisman būtų traukiami tikri nusikaltėliai prieš žmoniją, JAV valstybę ir jos įstatymus. Deja, praktiškai OSI tardymai daugiau prilysta teroro ir linčio teismui: be jokios kritikos priimamos sovietų depozicijos (teisiniai liudijimai). Prokurorų apklausinėjimai vykdomi pagal sovietų sistemą ir tokie liudijimai priimami JAV teismuose už tikrą tiesą.

LINČIO TEISMA
PRIMENANČIOS
PROCEDŪROS

Apklausinejamuosius tardo 4-5 advokatai, apmokami

JAV valdžios lėšomis. Teismas vyksta 4-5 dienas. OSI istaigai atstovauja 5-6 advokatai, o spaudą - 15-20 žurnalistų. OSI advokatai žino, kad jie neturi faktų, įrodančių jog jų apkaltintas žmogus yra tikrai kaltas. Jiems, pagaliau, tiesa nerūpi. Jiems svarbu lietuvių tarpe surasti kuo daugiau žmonių, kuriuos būtų galima apkaltinti kolaboravimu su naciais. Kad ši tikslą galėtų atsiekti, OSI advokatai stengiasi nustatyti visuomenės nuomonę prieš kaltinamąjį. Šiam tikslui geriausiai pasitarnauja spauda ir televizija, kuri labai mėgsta sensacijas. Žurnalistai gaudo kiekvieną gandą ir - ji dar pagražinę - spausdina pirmame puslapyje. OSI juk svarbu, kad visuomenė patikėtų, jog toji istaiga atlieka naudingą darbą, kuris JAV Valstybės Išdui labai brangiai kainuoja.

Iš sovietų liudininkų nereikalaujama pažymėti kokie jų santykiai su valdžios advokatais, koks jų darbas okupuotoje Lietuvoje ir kitą. Užtenka OSI advokatams paminėti bet kokią detalę - nors ji ir neatitinka tiesos - kad kaltinamasis būtų įtartas ir vėliau apkaltintas kaip kriminalinis nusikaltėlis.

Zodžiu, OSI advokatams svarbu tik nubausti apkaltintąjį, kad ir linčio teismu.

(Nukelta į 4 psl.)

By David Seavey, USA TODAY

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Kam nauda iš JAV ambasados Beirute susprogdinimo?
- Palestiniečių būklė Libane. - Derybos Meksikoje.
- Įdomus žaidimas Lenkijoje.

Kas buvo suinteresuotas JAV ambasados Beirute susprogdinimu? Taikos ir susitarimo tame rajone priešai. Tų tarpe pirmiausia atsimeni Siriją, kurią seka ir kuriai asistuoja Sovietija, kas primena atentatą prieš popiežių. PLO? Toji organizacija nėra vieninga. Bet jei karu Palestinos neišvaduosi, kodėl atsakyti pasinaudoti Reagano taikos planu. Atsakymas kol kas toks, kad nebuvo tikima, jog Reaganas galėtų priversti Izraelį atsisakyti bent dalies Vakarinio Pakraščio, jei nesugebėjo ten sustabdyti naujų kūrinių statybos.

Kaip rašo londoniškis The Economist, jau buvo nemažai progų Izraelį paspausti, tačiau praktiškai jomis mažai pasinaudota. Savaitraštis tikisi paramos - įkalbėti Izraelį elgtis protingai - iš užsieniuose gyvenančių žydų, nuo kurių talkos priklauso Izraelis. Juk Izraeliui pasilaikius Vakarini Pakraštį ir Gazą, jame - šalia 3.5 milijonų žydų - gyvens 2 milijonai arabų. Jau vien dėl to būsimoms Izraelio kartoms dabartinė jo vadų politika atrodo nepateisinama. O jei Izraelis, nepasisekus susitarti dėl kariuomenių atitraukimo iš Libano, pasiliks ir pietinėje to krašto dalyje kaip okupantas, jis valdys daugiau arabų negu žydų. Jei Izraelio valdžia to nori -- ir ją galima priskaityti prie nenorinčių sulaukti JAV misijos pasisėkimu.

Libane gyvena apie 35,000 palestiniečių. Tik trečdalis jų yra čia pastoviai įsikūrę. JT

SOVIETŲ ŽAIDIMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Panašų skaičių Libane turi ir Sirija, plus dar apie 7,000 PLO karių. Iš viso Sirija turi 6 šarvuotas ir dvi motorizuotas divizijas su 3,800 tankų. Dvi divizijos yra apginkluotos geriausiaisiais sovietų T-72 tankais ir turi tolimos savigardijos 125 mm patarankas. Didžiausią grėsmę Izraeliui tačiau sudaro naujos sovietų priešlėktuvinių raketų baterijos, kurių radiusas siekia 155 mylias pagal NATO, o pagal Izraelį - 300 mylių. Taigi, jos galėtų pasiekti taikinius ne tik Izraelyje bet ir Viduržemio jūroje plaukiojančius JAV laivus. Tas raketų baterijas aptarnauja ir saugo sovietų kariai. Jos gali būti panaudotos tik pagal įsakymus iš Maskvos, o ne Damasko.

Neatrodė, kad Sirija jau dabar galėtų tikėtis laimėti prieš Izraelį. Nebent pati Sovietų Sąjunga norėtų susirėmimo savo jėgų išbandymui. Kaip ten būtų, šiandien Viduriniuose Rytuose vykstančiam pokario žaidime ji gali bent blefuoti.

Pasidalintas Libanas.

pagalba (UN Relief and Work Agency - UNRwa) naudojami 240,000. Daug libaniečių norėtų, kad palestiniečiai išsikraustytų. Bet kur? Izraelis tikrai jų nelaukia. Likimo ironija tačiau lėmė, kad pietiniame Libane gyvena palestiniečiai dabar priklauso nuo Izraelio kariuomenės globos, bet Izraelis išgyveno i Libaną, kad iš ten išvartų palestiniečių PLO. Atvirų represijų prieš čia likusius palestiniečius izraelitai nesigriebia, bet eina kalbos, kad jie pro pirštus žiūri į vietinių žmonių eksesus ... o kartais net juos pakurstą, tačiau be jų būtų dar blogiau.

Prieš karą UNRwa maistu šelpdavo apie 90,000 žmonių, duodama jiems po 2,000 kalorijų į dieną. Dabar neturintys kaip išsimaitinti skaičius pašoko dvigubai! UNRwa stovyklos nėra panašios i mums pažįstamas UNRRA, ar vėliau IRO. Faktinai tai miestų kvartalai, kurie susilieja be jokios aiškos ribos su libaniečių. Per Izraelio bombardavimus ir kitus karo veiksmus žuvo per 5,000 palestiniečių ir daug jų gyvenamų namų buvo sugriauta. Dabar UNRwa duoda po sklypelį žemės, palapinę ir 500 dolerių penkių asmenų šeimai įsirengti sau pastogę. Libano valdžia nenori, kad jie būtų pastovūs, įrengti kaip tikri namai. Tačiau, būdami labai apsukrūs, kai kurie palestiniečiai sugebėjo pastatyti patogesnius namus. Sakoma, kad už leidimą pastatyti cementinį stogą, kuris vėliau leistų pridėti antrą aukštą, reikia duoti \$500 kyšį. Šiaip valdžia leidžia tik skardinius stogus. Izraelio pramonininkai pasiūlė pirkti jų prefabrikuotus namus ir net surengė jų parodą, tačiau

kainos yra palestiniečiams neprieinamos. Kiek gerėčiau palestiniečiams yra gyventi Beirute, kurį kontroliuoja amerikiečiai, britai, prancūzai ir italai, tačiau ne libaniečiams - t.y. palestiniečiams, nors jie ir būtų čia gimę - sunku gauti darbo. Geriau tiems, kurių tėvai ar broliai dirba nafta turtinguose kraštuose. Jų uždarbis labai praverčia Libane likusioms šeimoms.

Valstybės Sekretorius Shultz lydimas Ildo ir Prekybos Sekretorių, pereitos savaitės pradžioje viešėjo Meksikoje, kur stengėsi suvienodinti pažiūras i Centro Ameriką. Meksikos vyriausybė laikosi pažiūros, kad niekas neturėtų kištis i kitų Amerikos valstybių reikalus įskaitant ir JAV. Kaip daugumas kitų vyriausybių - ir net daugelis JAV politikų - ji tikisi, kad to galima būtų pasiekti jei JAV nebijotų komunistų išgalėjimo savo pašonėje.

Pasitaiko nuomonių, kad tai tik oficiali pažiūra, nes būtų nepopuliariau sakyti kitaip. Iš tikro net Meksikos valdžia pritarianti JAV paramai anti-komunistams. Oficialus komunikatas nieko konkretaus nepasakė:

"Dėl Centro Amerikos Sekretoriai Sepulveda ir Shultz pasikeitė pažiūrom apie to rajono būklę. Jie sutarė skatinti dialogą ir derybas siekiant išvengti ginkluoto konflikto, sudarant taikingas sąlygas ir ūkinio atkūtimą."

Tuo tarpu sukilėliai Salvadore, kur tik gali, naikina derlių, tiltus, susisiekimo priemones ir įmones, kad pasunkintų gyvenimą. Laimingu supuolimu Siaurės Brazilijoje buvo priversti dėl benzino stokos nusileisti keturi didžiuliai Libijos transporto lėktuvai, skridę iš Libijos i Nicaragua. Jų lakūnai pasisakė gabeną vaistus. Patikrinus paaiškėjo, kad jie buvo pakrauti ginklais, šaudmenimis ir sprogstamąja medžiaga. Akyvaizdus įrodymas, kad ne tik JAV kišasi.

Birželio mėn. numatytas po piežiaus vizitas Lenkijai - kaip ir Lietuvos vyskupų kelionė i Romą - turėjo reikšti, kad tarp Kremliaus ir Vatikano rastas kaž koks modus vi-

■ Iš kitos pusės

Iš šiame Nr. spausdinamo Kazio Jankūno laiško matyti, kad suklydau pavadindamas gen. S. Raštikį kariuomenės likvidacijos komisijos pirmininku. Mano kaltė, tačiau tik labai formaliai žiūrint. Pagal paties generolo knygos "Kovose dėl Lietuvos" II tomo Jankūno nurodytus puslapius, vyriausioji Krašto Apsaugos Ministerijos likvidacijos komisija, kurios pirmininku buvo d. gen. Vitkauskas, padėjėju b. gen. Čepas, o nariu raudonosios armijos atstovas gen. maj. Šliomin, buvo paskirta neįjungtam i sovietų armijos 29 korpusą mūsų kariniam turtui išdalinti. Raštikis rašo:

"Komisijos darbas buvo labai nesklandus, nes visi komisijos nariai buvo užimti kitais darbais. Vitkauskas ir Čepas dirbo Vilniuje, tuo tarpu likvidacinės komisijos darbas buvo Kaune... Prityrusių karininkų skaičius nuolat mažėjo... Likęs karinis turtas mažėjo, o kai kur net visai žūdavo... tuo tarpu valstybės kontrolė siuntinėjo buvusiems viršininkams griežčiausius įspėjimus... Dėl tokių nesklandumų d. gen. Vitkauskas ir pirmasis korpuso komisaras Cariov įsakė man vykti i Kauną VADOVAUTI LIKUSIŲ ĮSTAIGŲ IR SANDĖLIŲ LIKVIDAVIMUI."

Galima ginčytis ar vadovavimas yra geriau ar blogiau už pirmininkavimą, bet mūsų atveju, tai nesvarbu. Pats generolas to savo knygos skyriaus pradžioje sakosi:

"Aš gerai žinau, kad bolševikų karinė ir politinė vadovybė kaip tik ir norėjo sukompromituoti mane, kaip buvusį Lietuvos kariuomenės vadą, lietuvių, ypač mūsų karių, akyse..."

Jei taip, kodėl generolas pats šiame sumanyme "bendradarbiavo"? Greičiausiai tas jo žinojimas atėjo per vėlai. Juk kas buvo išgelbėta tuo bendradarbiavimu? Pagal knygos 84 psl., karinės įstaigos be atlyginimo perleido kareivinių kryžius ir religinius paveikslus artimiausiom bažnyčiom. Buvo išgelbėta dalis maldaknygės "Karys Katalikas". Būtų generolas pabėgęs, juo pasektų ir eilė kitų pareigūnų, kurie raminosi: jei jis dar vaikšto laisvas, ko man bėgti.

(vm)

Mums rašo

DĖL GEN. S. RAŠTIKIO

Nuolatinės skilties "Iš kitos pusės" autorius (vm)

vendi: t.y. sąlygos, leidžiančios - kad ir laikinus - normalius santykius, kai esamomis aplinkybėmis negali pasiekti pastovaus ir ilgalaikio susitarimo. Iš tikro, tačiau, tas modus vivendi paliko daug neatšakytų klausimų, kuriuos išsiaiškinti Lech Valesa paskelbė turėjęs pasitarimų su pagrindžiu dėl gegužės 1 d. demonstracijų. Toji yra tarptautinė darbo diena, tačiau praktiškai būtų panaudota protestui prieš vyriausybę. Kaip dėl bolševikų - Lenkijos vyriausybė su Valesa, bent iki šias eilutes rašant, elgėsi švelniai, nors pradėjo grąsinti, kad neramumai gali priversti ... atšaukti popiežiaus vizitą. Į ką Valesa atsakė, kad protestas būtų taikingas.

balandžio 7 Dirvoje, pacitavęs kovo 6 Draugo vedamojo sakinį, paimtą iš gen. St. Raštikio knygoj "Lietuvos likimo keliais" IV t. išspausdinto dienoraščio 1975 m. liepos 30 d. įrašo apie Helsinkio aktų neigiamą įvertinimą, toliau tvirtina mūsų kariuomenės vadą savo karjerą Lietuvos kariuomenėj baigusį "kaip jos LIKVIDACINĖS KOMISIJOS PIRMININKĄ".

Kad gen. Raštikis nebuvo tokios komisijos pirmininku, kelius kartus patvirtina pats gen. Raštikis savo "Kovose dėl Lietuvos" II t. 81-85 psl. ir "Lietuvos likimo keliais" IV t. 544, 558 ir 611-613 psl. Tą faktą yra patvirtinę ir plk. V. Šliogeris, ir gen. št. pulk. lt. K. Ališauskas savo atsiminimuose.

Kazys Jankūnas,
Lodį, N. J.

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

TAUTOS FONDO RĖMĖJAMS
IR NARIAMS

Devintasis metinis Tautos Fondo suvažiavimas įvyks š. m. gegužės 7 d., Kultūros židiny, Brooklyn, N. Y.

Ta proga norime jus painformuoti apie Tautos Fondą, jo veiklą. Tautos Fondas (angliškai Lithuanian National Foundation, Inc.) yra vienintelis pasaulyje lėšų telkėjas Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIKo) veiklai finansuoti. TF yra incorduotas New Yorko valstijoje, kaip ne pelno siekianti korporacija. Dėl to, visos aukos Tautos Fondui, JAV, yra atleidžiamos nuo federalinių mokesčių.

TF veikia per atstovybes ir įgaliotinius JAV-se, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje ir kt. Atstovybės ir įgaliotiniai atlieka didelį darbą savo apylinkėse praveddami vajus, organizuodami aukų rinkimą, informuodami apie VLIKą ir TF. Laukiame jūsų ir kitų būti Tautos Fondo talkininkais.

TF VALDYBA organizuoja ir koordinuoja atstovybių bei įgaliotinių veiklą, praveda vajus, atlieka visą administracinę ir techninę darbą, atsiskaito su IRS, palaiko artimus ryšius su VLIKu, finansuoja ne tik VLIKą, bet ir ELTĄ leidžiamą 6 kalbomis ir radijo transliacijas į pavergtą Lietuvą ir t.t. Niekas negauna algos.

TF TARYBA artimai dirba su TF valdyba, prižiūradama jos veiklą, nustatydama tai veiklai gaires ir ieškodama naujų idėjų bei būdų jai plėsti ir tobulinti; palaiko artimus ryšius su VLIKu ir šaukia metinius suvažiavimus.

TF FINANSŲ KOMISIJA planuoja geresnį ir pelningesnį pajamų investavimą, visada laikydamosi konservatyvios linijos.

TF KONTROLĖS KOMISIJA kontroliuoja vedamas knygas, atskaitomybę. Be jų taip pat TF-ą gali kon-

troliuoti ir IRS, kuriai TF valdyba siunčia metinius pranešimus.

TEISINIAI PATARĖJAI teikia informaciją apie testamentus ir kt. klausimais. Yra apskaičiuota, kad Sovietų Sąjunga vien iš lietuvių palikimų išveža apie \$10 milijonų dėl nesudarytų ar netiksliai sudarytų testamentų.

Jūsų žiniai patiekame trumpą TF finansinę apžvalgą: 1982 metais iš viso turėta \$132,872 pajamų ir \$120,884 išlaidų. Taigi, liko \$11,988. Pridėjus 1982 m. sausio 1-ai kasos likutį iš 1981 TF balansas 1982. XII. 31 buvo 5143,680. Tai nėra mažai, tačiau turime daryti kas įmanoma, kad TF išdas būtų kuo didesnis, nes nežinome kada gali prireikti ir stambių išlaidų pajudėjus politinei svarstyklei...

LIETUVOS LAISVĖS IŽDAS (angliškai LITHUANIAN LIBERTY CHEST) įjurtas 1979 m. veikia Tautos Fondo žinioje. L. Laisvės Iždo kapitalas yra neliečamas. Jis teks Lietuvai, kai ji vėl atgaus nepriklausomybę; tik tų sumų palūkanos gali būti naudojamos Lietuvos laisvės kovai per VLIKą. L. Laisvės Iždas 1982 m. turėjo \$80,469 pajamų. Iš jų 63% buvo testamentiniai palikimai 24% aukos ir 13% palūkanos. Liet. Laisvės Iždo balansas 1982. XII. 31 buvo \$119,142. Įsiamžinkime save ir savo artimuosius Lietuvos Laisvės Ižde dabar ir testamentuose...

Visiems TF aukotojams siunčiame ELTA biuletenius lietuvių (o jei kas pageidauja — anglų kalboje) veltui. Liet. ELTA skelbiame ir visus aukotojus. Laukiame adresų, kam galėtume pasiųsti, jei kas nėra TF aukotojai. Gal norite — mielai pasiųsime TF Įstatus. Džiaugsimės ir dabar sulaukę Jūsų nuosirdžių au-

Suoliais artėjame prie didžiųjų šių metų išėivijos gyvenimo įvykių: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo, Dainų Sventės, sportinių varžybų, jaunimo saskrydžių, stovyklų, studijų dienų. Kartojama lietuviškoji opera 'I Li-tuani', rengiamos dailės parodos, susipažinimo ir atsisveikinimo pobūviai -- sudarytų šių reikšmingų įvykių foną. Mūsų periodikoje, kaip ir per lietuviškąsias radio valandėles, diskutuojamos ir skelbiamos būsimų įvykių apybraižos, siūlomi planai ir jau nustatinėjamos griežtokos ir kontroversinės ateities 'platformų' gairės. Bet pirmoje eilėje turėtume skirti du - labai skirtingus savo esmėje - šių Pasaulio Lietuvių Dienų aspektus: lietuviškosios reprezentacijos ir lietuviškosios tremties politikos.

Šių metų birželio mėnesio pabaiga ir liepos mėnesio pradžia sutrauks Chicagon tūkstančius patriotiškai nusiteikusių lietuvių. Galingai suskambės lietuviškoji daina iš šimtų choristų krūtinų, tautiškais rūbais ir gintaro karoliais pasidabinusios lietuviškos moterys demonstruos Chicagos gatvėmis ir įvairių renginių salėse. Įvykiai, tikriausia, atkreips dėmesį ir didžiosios amerikiečių spaudos bei televizijos, sukviets tieji garbės svečiai prisimins gal kiek ilgiau - dabar pavergtą - buvusią laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Visa tai didelės organizacijos reikalauja užmojai. Tam esama sudarytų net 17-ka - savanoriškų, pasižventusių Lietuvos reikalui asmenų - komisių, dirbančių labai įtemptai. Kadangi visą šio renginio, ar renginių komplekso našta neša Amerikos Lietuvių Bendruomenė, daugiausia chieagiškiai, tai ir visi būsimieji organizaciniai nuopelnai (eventualiai ir klaidos) bus įrašytos jų sąskaite.

Antrajame Pasaulio Lietuvių Dienų aspekte - lietuviškoje politikoje - kaip jau mum įprasta, vis dar klaidžiojame. Šia proga norėtusi užsiminti ir apie patį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardą. Prie Baltijos gyvena ar vegetuoja apie trys milijonai lietuvių. Lietuvių Enciklopedijos duomenimis, pasitraukusiųjų į vakarus (II-jo Pasaulinio karo pasekoje) vargu besudarytų 5% likusios tautos. Neturint atstovų iš TEN, o senajai emigracijai beveik neįsijungus į 'dypukų' sukurtą organizaciją - Lietuvių Bendruomenę, kokią gi mes turime teisę vadintis Pasaulio Lietuvių Bendruomenė? Geriausiu atveju tai būtų tik Vakarų Pasaulio (ar hemisferos), ar Laisvojo Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Mes čia prilygstame amerikiečiams, kurie - beveik vieni visame pasaulyje lošdami beis-

ką, bei sugestijas, patarimus, adresų...

Tik Jūsų finansinė parama įgalina ginti Lietuvos bylą ir skleisti informaciją!

Tautos Fondas
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

Pasaulio Lietuvių Dienos

bolą - vietinių komandų varžybas vadina world series.

Nežinia kas ir kur sugalvojo istoriją, kad žmogus gimęs Lietuvoje ar ir kitur iš lietuvių tėvų, kartu su gimtąja nuodėme atsineša ir Lietuvių Bendruomenės - šalyse, valstybėse ar valstijose registruotos (incorporated) organizacijos - nediskutuotiną nario knygutę. 'Come on!' - pasakytų amerikietis tai išgirdęs. Daugiausia ką čia būtų galima sugalvoti, tai kad visi lietuviai - pagal prigimtį ar kilmę (descent) - yra lietuvių BENDRIJOS (ne bendruomenės) nariai. Amerikos lietuviams-komunistams niekas nėra atėmęs teisės vadintis lietuviu dėl jų komunistinių ištikimimų. Ir tikriausiai jie, per buvusį gyventojų surašinėjimą, taip ir užsirašė. LB jų kratosi 'kaip velnias kryžiaus' - anot lietuviškos patarlės, o pagal LB siūlomą kilmės doktriną jie būtų tikrieji LB nariai. Galima būtų išvesti panašią analogiją ir apie kitus skirtingai galvojančius lietuvius ir toliau dar įrodinėti tos herezijos beprasmiškumą. Faktiškai, išėivijos lietuviai yra pasiskirstę po jiems patinkamas organizacijas dėl sekančių priežasčių: nesutikdami su kurios nors organizacijos vedama lietuviška politika (reorganizuoti), norį priklausyti tik kultūrinėms organizacijoms, norėdami priklausyti tik bažnytinėms organizacijoms, savišalpinėms organizacijoms (susivienijimams), ar politinėms organizacijoms bei klubams.

Taip išsiaiškinę galėtume atsakyti į du Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą liečiančius klausimus: ką gali Pasaulio LB savo seime daryti ir ko negali. Pasaulio LB, turėdama pilanteisį 'charter'į gali savo suvažiavime ar seime spręsti visus su organizacija susijusius klausimus, k.a.: valdomųjų ar patariamųjų organų rinkimus (Valdybas ir tarybas), diskutuoti pasiūlytus politinius planus ir organizacijos

'platformą', juos 100% priimti (juk - opoziciją išvaikius - kas gi begali jiems 'šokti i aki?'), tuos nutarimus paversti įsakymais ir įsakyti savo nariams juos vykdyti ir t.t. Tai visa Pasaulio LB gali, be jokio skrupulo, daryti ir niekas šioje laisvoje šalyje jiems to negali uždrausti.

Ko gi NEGALI? Jeigu pagėgtume praveisti visuotinį laisvojo pasaulio lietuvių pasisakymą mūsų politiniais klausimais (poll), tai manyčiau, kad nežiūrint esamų nuomonių, kad mūsų vyriausieji politiniai organai (VLIKas ir ALTA) laikui bėgant gal ir reformuoti, lietuvių Bendrijos didžioji dauguma pripažintų juos išėivijos politinio gyvenimo autoritetais. Demokratiškai galvojančiam (kada mažuma turi paklusti daugumai), kiekvieno lietuvių pareiga būtų jų klausyti ir juos remti moraliai, fiziškai ir finansiškai. Tad ir atsakymas į klausimą, ko Pasaulio LB seimas negali, būtų: nei Pasaulio LB seimas, nei jos vadovybė negali JAI NEPRIKLAUSANTIEMS pavieniams asmenims, jų organizacijoms, juo labiau demokratiškai išrinktiems ir partijų bei federacijų principais besitvarkantiems išėivijos vyriausiesiems organams primesti savo valią ar nurodyti jiems jų veiklos liniją.

Pasaulio LB galia ribojasi tik savo organizacijos nariais, kurių ji JAV priskaito tik 8000 - palyginus su tuo milijonu (žinoma, įskaitant 'mirusias sielas' ir penktos ar šeštos kartos palikuonis).

Didžioji laisvojo pasaulio lietuvių Bendrijos dauguma vis dėl to labai pageidautų, kad šis seimas priimtų vieningumo ir bendradarbiavimo principais grįstus nutarimus, tuo sustiprindamas nelengvas tremties rezistencines pastangas: laisvame pasaulyje kovoti pavergtos tėvynės šviesesnei atečiai.

(jr)

PUIKIAUSIUS KILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

KOLABORAVIME SU NACIAIS APKALTINTŲ LIETUVIŲ TRAGEDIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

Teismo proceso metu - netiesioginiai - yra bandoma perrašyti Lietuvos istoriją: asmeniškumus tariamus nusikaltimus stengiantis suversti ant visos mūsų išeivijos, ją diskredituoti, tuo pačiu diskredituojant ir laisvosios Lietuvos istoriją, kas pirmoje eilėje yra svarbu ir sovietams.

Siam tikslui igyvendinti OSI istaiga negaili nieko. P pinigų jai užtenka, nes visas išlaida apmoka JAV valstybės išdas - atseit mokesčių mokėtojų, o jų tarpe ir mūsų pinigais!

TEISMO PROCEDŪROS ISKRAIPYMAS

Liudininkų apklausinėjime ir teismo procese apsilenkiama su JAV teismų nuostatais, ar visai jų nepaisoma:

1. Discovery law. - Iš anksto negalima sužinoti kuo kaltinamasis yra kaltinamas. Tas sužinoma tik teismo dieną, pateikiant jam ištisus toms 'medžiagos', dažnai rusų ar kita jam nesuprantama kalba.

2. Liudininkams įvairyti baime.

3. Statue of Limitations. Tariamai nusikaltimai padaryti prieš virš 40 metų. Liudininkai daugumoje išmire, tikslų dokumentų nėra ir t.t.

SOVIETAIS ISKRAIPO LIETUVOS ISTORIJA

Sovietams Lietuvos istoriją perrašyti savo teritorijoje labai lengva. Tą jie gali padaryti Enciklopedijoje užklįjave sufalsifikuotą lapą. Sunkiau tai padaryti užsienyje. Ir todėl jiems yra labai svarbu OSI teismo eigoje įregistruoti kaip galima daugiau sufalsifikuotų dokumentų. Šalia to, jiems svarbu kovoti prieš Ame-

rikos Balso ir kitų informacijos šaltinių skleidžiamą tiesą. Ir čia OSI teismas labai daug pasitarnauja, nes ji atidžiai seka sensacijas mėgstanti Amerikos spauda ir televizija, visą tai priimdama už tiesą.

Sovietų tikslus šiose bylose lengva suprasti, o JAV laikyseną - žymiai sunkiau. Tokio žiauraus teisinio proceso sužalojimo nebuvo net Senatoriaus McCarthy 'raganų medžiojimo' laiku. Viena iš jų - tai amerikiečių noras pateisinti II Pasaulinio karo metu jų pačių padarytas diplomatinės ir strateginės klaidas. Iš kitos gi pusės - pataikauti labai stipriai žydų itakai Kongrese.

MŪSŲ REAKCIJA APVERKŲTINAI SILPNA

Iki šiol mūsų veiksmų ir visuomenės reakcija buvo per daug mėgėjiška. Bylą pažįsta žmonės jau yra amžiumi paženge, ar pavarge, ar jau ir mire. Vien atmintimi pasikliauti nebegalime, o gi su senąja karta miršta ir istorija, nes ji nėra tinkamai uždoku-mentuota. Dažnai teisme tėra vien tik sovietų dokumentai. Ir deja, jų yra 1000 prieš mūsų vieną.

LIETUVIŲ TEISĖMS GINTI KOMITETAS

Naujai suorganizuotas Lietuvių Teisėms Ginti Komitetas nesenai pradėjo darbą. Jam reikia veiksmų, organizacijų ir plačiosios visuomenės talkos. Komitetas turi suorganizuoti finansinę pagalbą teisėtai apkaltintiems lietuviams, kuri padengtų bent minimalines gynimo išlaidas. Reikia surinkti visą medžiagą, liečiančią II Pasaulinio karo metu sovietų bei nacių veiksmus, reikia sukataloguoti vi-

sus iki šiol gautus paliudijimus, ypatingai iš sovietų šaltinių.

Iš kitos pusės reikia suorganizuoti stiprią akciją JAV Kongrese, kad papildytų OSI įstatymą. Iki šiol lyg ir buvo pradėta veikla tą įstatymą atšaukti, tačiau be teigiamų rezultatų. Kongresmanai bijojo užpykinti įtakinguosius žydų sluoksnius, nes pastarieji išžūrėjo, kad akcija panaikinti tą įstatymą buvo antisemitiška.

Mums reikia ne to įstatymo panaikinimo - nes ir mes pritariame, kad tikruosius karo nusikaltėlius prieš žmoniją ir prieš JAV įstatymus reikia bausti - bet yra svarbu, kad tame nubaudymo procese nenukentėtų visiškai nekalti žmonės. Ir nemažiau svarbu, kad tuo nebūtų klastojama istorija.

Mes turime prašyti JAV Kongresą, kad tas OSI įstatymas būtų papildytas taip, kad juo remiantis teismo procedūra būtų pritaikyta tokia pat, kokia yra taikoma kiekvienam kriminalistui. Šį įstatymo papildymą Kongrese pravedus, mes atsiektume labai daug:

1. Kiekvienas kaltinamasis gautų JAV valdžios apmokamą advokatą ir 2. Prokurorai pirma turėtų teismui pateikti dokumentuotus įrodymus, jog itariamasis yra padaręs kriminalinius nusikaltimus; 3. Kalinimų išvengtų labai daug žmonių, nes teisman negalėtų patraukti su fiktyviais kaltinimais.

SKUBIAI REIKALINGA SUTELKŲTINE AKCIJA

1. Informuoti lietuvius, kad į OSI reikalavimus liudyti nereikia atsiliiepti, kol jie nebus teismo formaliai patvirtinti.

2. Neduoti jokių parodymų nepasitarus su savo advokatu, ar su Lietuvių Bendruomenės bei kitų organizacijų tuo klausimu informuotais pareigūnais.

3. Padėti Lietuvių Teisėms Ginti Komitetui surinkti medžiagą apie II-ro Pasaulinio karo metu pasirodžiusią dokumentaciją dėl sovietų ir nacių nusikaltimų prieš lietuvius, žydus ir kitas tautybes.

4. Aukoti ir telkti lėšas kaltinamųjų gynimui bei dokumentacinės medžiagos ruošimui, kad JAV Kongrese kuo greičiau būtų papildytas įstatymas, liečiantis OSI teismine procedūrą.

Reikalas neatidėliotina! skubus ir nepaprastai svarbus. Mus žiauriai pakaltintų istorija, jei liktume neveiklūs ir pasyvūs šiuo klausimu. Sutelktinai ir sutartinai veikdami galime atremti ir išgyvensime ir tą, mus ir mūsų Tautą ištikusią nelaimę.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ų

WANTED EXPERIENCED SAUSAGE MAKER

Or one with knowledge to be trained for assisting owner in making sausages. Steady work for qualified man. Excellent opportunity. Sunday & Monday closed.
HANS SAUSAGE HOUSE
114 CENTER ST.
STOCKBRIDGE, MICH. 49285
517-851-7785 (15-21)

■ laiškai Dirvai

DĖL LIETUVIŲ SODYBOS STATYBOS

1983 m. balandžio mėn. 21 d. "Dirvoje" atspausdintas straipsnis "Kam bus pavesta Lietuvių Sodybos statyba?" Šiuo pareiškimu pastebime, kad autorės susirūpinimas yra perankstytas ir kartu įtaigus, jog Lietuvių Sodybos Statybos Komitetui trūktų tautinio solidarumo jei pasirinktų statybininką ne lietuvi.

Ne be rūpesčio savo tautiečių gerbūviu atsirado milijoninė parama Lietuvių Sodybos statybai. Savo laiką ir iš dalies išteklius keli asmenys aukoja tęsdami šio projekto realizavimą tik dėl to, kad pasitarnautų ir savų tautiečių gerbūviui.

Penkiems parinktiems kandidatams — statybininkams, tarp jų ir vienam lietuviui, pirminiai planai tik šiomis dienomis yra įteikiami įkainavimo pasiūlymams ir atsakomybės dokumentams pristatyti. Statybos kontraktoriai bus parinkti ir valdžios istaigai pristatytas tvirtinimui tas statybininkas, kurio kvalifikacijos atitikis mums statomus reikalavimus. Polemika spaudoje šiuo klausimu, ypač kai ji remiasi sentimentais, o ne faktais, gali tik šiame darbe daugiau kenkti, negu padėti.

Lietuvių Sodybos
Statybos Komitetas

RAŠYTOJAI IR PREMIJOS

Puikus dalykas yra premijos. Jos išjudina visuomenės nuotaikas, skatina kūrėjus pasitempti ir kritikus smailinti plunksnas. Dirvos ir Draugo literatūriniai konkursai turi jau savo nusistovėjusias tradicijas ir tam tikrą konkurso dalyvių anonimišką orumą, būtent, jei nelaimi, niekas nežino, kad bandė... Siunčiami rankraščiai, užklįjami vokeliai, pažymint "nelaimėjus — neatidaryti"... Paskui įtampa, pagaliau sprendimas, kuris priimamas tylint, kad neišsuduoti.

Rašytojo gyvenimas išeivijoje toli gražu nėra grįstas nei materialinėmis gerybėmis, nei garbe. Knygos išleidimas dabar jau yra tapęs materialinio išpareigojimo mecenato ieškojimo, rėmėjų verbavimo maratonu. Išleidus knygą, įdėjus tūkstančius valandų, ji siunčiama kolegoms, redaktoriams, recenzentams ir visiems tiems, kuriems ją siųsti reikalauja nerašyti mūsų įstatymai. Kai kurie mandagiai atsako, kiti net padėkoja, o kiti visiškai nereaguoja. Karčiai prisime-

ni stovėjimą eilėje pašte, knygų pakavimą, adresavimą sąrašų sudarymą. O kišenėje skylė didėja.

Lietuvių Rašytojų Draugija paskelbė 1982 metų grožinės literatūros premijos komisiją. Premijos mecenatas Lietuvių Fondas. Gražu ir pasigėrėtina. Tačiau štai kablukas — rašytojai, išleidę 1982 metais savo knygas, turi net po PENKIS EGZEMPLIORIUS prisiųsti draugijos pirmininkui į Chicago, o jis jau savo ruožtu turbūt jas persiųs į tolimą Los Angeles, kur sudaryta jūry komisija. Nusišypsai graudžiai pavartai savo knygą... Galimybų laimėti maža, nes komisiją sudaro vistik paprasti mirtingieji, nežiūrint to, kad jų dauguma yra pripažinti rašytojai. Permetus akimis perėitų metų literatūrinį derlių, beveik galima spėlioti, kas laimės... Tik kyla mintis — kodėl rašytojų draugija savo kolegas dar papildomai apsunkina, reikalaujama siųsti net po penkis egzempliorius? Argi rašytojai rašytojų neskaity, jų knygų neperka ir savo kolegų neremia? Jūry komisija turėtų būti perskaičiusi visas knygas, susipažinusi su visais leidiniais. Kitas klausimas: kas atsitiks su nelaimėjusių knygomis? Su persiuntimu vidutiniai tokia siunta turėtų kainuoti virš 60 dolerių. Ar jos bus gražintos nelaimėjusiems? O jei ne, kienos jos dabins knygų lentynas? Draugijos bibliotekos(?), archyvų? Ir koks likimas tų rašytojų, kurie grynai iš savigarbos savo "egzempliorių" nesiųs? Būtų tikslu, jei į šiuos klausimus rašytojų draugijos pirmininkas galėtų atsakyti, kol dar nepasibaigė terminas. Lygiai ir premijos mecenatas Lietuvių Fondas turėtų į tokios premijos skyrimą pažiūrėti giliau ir jautriau. Brangus yra kiekvienas lietuviškas žodis ir kiekviena sunkiai pasaulį išvydusi knyga. Rašytojų draugija turėtų praplėsti savo akiratį, kad jo apimtis paliestų ir tuos, kurie neieško protekcijų, draugų ir pažinčių. Jei draugijos sąrašuose yra pavardžių, kurios nepasižymi dideliais raštais, tai juose taip pat pasigendama ir tų, kurie rašo ir savo raštais džiugina plačias skaitytojų mases. Skaityti ir perku visas lietuvių rašytojų knygas. Gal ir aš galėčiau būti pakviestas į komisiją? Aš bent visas knygas turiu, ir jų man nereikėtų siųsti. To paties reikia tikėtis iš komisijos narių.

M. Vėjas

"Amber Holidays"

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Birželio 15	— \$1528.00	Rugsėjo 7	— \$1338.00
	(su Ryga)	Rugsėjo 19	— \$1143.00
Birželio 22	— \$1338.00	Rugsėjo 26	— \$1110.00
Liepos 13	— \$1528.00	Spalio 5	— \$1229.00
	(su Ryga)		(su Ryga)
Liepos 20	— \$1338.00	Gruodžio 26	— \$1175.00
Rugpjūčio 3	— \$1338.00		(su Ryga)
Rugpjūčio 17	— \$1528.00		
	(su Ryga)		

Registracijos, informacijos reikalų
SKAMBINKITE

1-800-722-1300 (TOOL FREE)

Massachusetts ir Kanadoje 1-617-268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

[Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES.

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŽEMAITIJA (2)

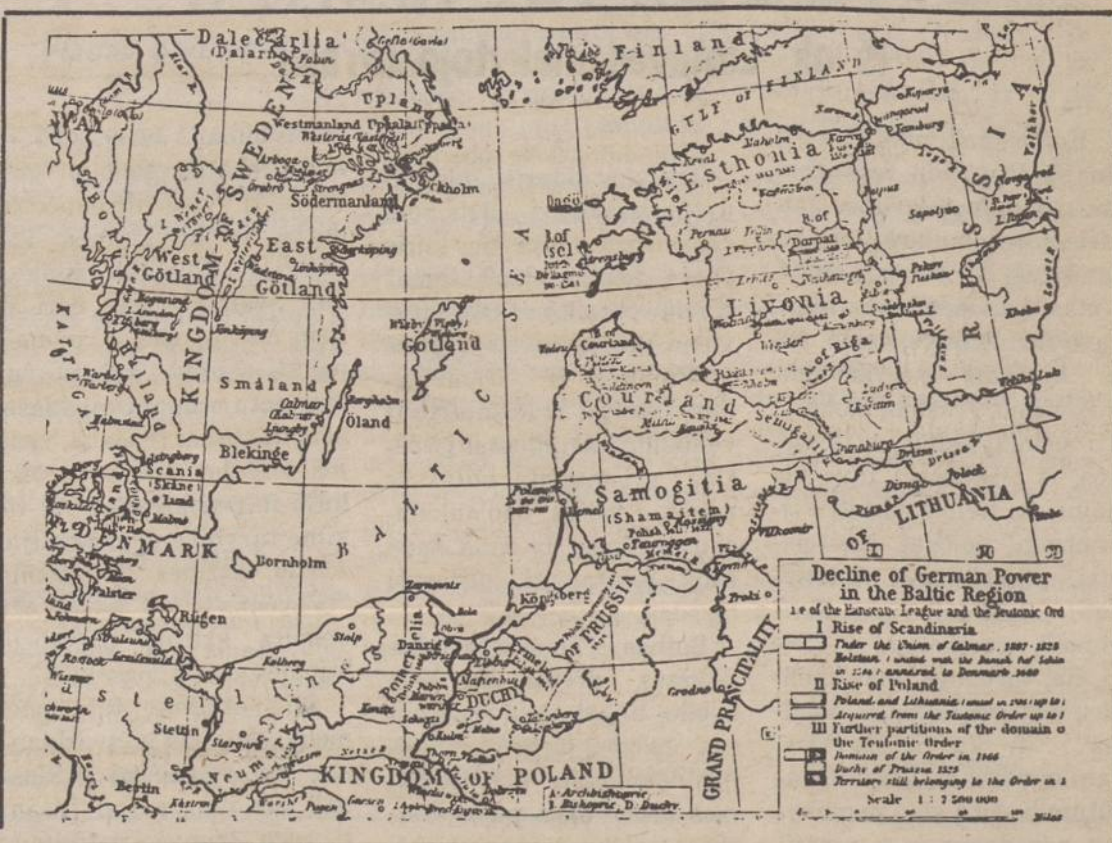
Žemaičiai nesiribojo kovomis su krikščioniškaisiais ordinais; jie, reikalui esant, visad buvo pasirengę kovoti ir rytuose ginant tenai aisčių pozicijas. Kai 1370 metais Algirdas su savo ir Kęstučio armijomis sumušė Maskvos kunigaikštį Dimitrijų, šis klaupėsi prieš Algirdą ant kelių Kremliaus vartuose.¹⁷

Algirdas, lygiai kaip jo tėvas Gediminas, užimtuoje slavų kraštuose laikėsi atodairingos politikos ne-

pažeidžiančios žmonių religinių įsitikinimų bei jų papročių. Pagal Pichelį tai buvo tęsimas Ringaudo pradėtos politikos — duoti valdomiesiems nuostatus labiausiai atitinkančius jų dvasinius ir tautinius poreikius.¹⁸ Reikia, tačiau, manyti, kad atodairingumas bei tolerancija netiek buvo Ringaudos sumanytas mostas, kiek jis išplaukė iš pačių aisčių dvasinės būsenos. Aisčiams būdingi charakterio bruožai visad buvo (ir yra) svetingumas, žmoniškumas ir atodairingumas. Šitai gali iliustruoti Karlo Pichelio (autorius) žodžiai, kuriais jis apibūdina po Vytauto vėliava kovojusius karius tuoju po žalgirio mūšio laimėjimo: "Dar net mūšui nepasibaigus lenkų kariai ir jų samdytoji kariuomenė (vakarų Europos sava- noriai) leidosi plėšikauti prieš stovykloje, pilnoje visokio lobio, kai tuo tarpu geriau disciplinuoti lietuviai ir žemaičiai, atsisakę tokių grobstymų, ėmėsi slaugyti sužeistuosius savo ginklo brolius, ištikimai kovojusius šalia jų; jie taipgi rūpinosi ir belaisviais. Gyvenimo ir mirties reikalai jiems stovėjo pirmoje vietoje."¹⁹ Čia reikia prisiminti, kad lenkų sava ir samdytoji kariuomenė jau iš seno buvo krikščionys, kai tuo tarpu lietuviai buvo tik ką apsikrikštiję, o žemaičiai dar tebebuvo pagony.

Vertindamas Vytautą, kaip valdovą, karį ir diplomata, Pichelis priekaištuoja jam už aisčių tradicijų netaisotumą. Yra tiesiog ironiška, kad Lietuvos valdovai, būdami taip tolerantiški ir pilni atodairios svetimoms kultūros užkariautuose kraštuose, jau nuo Vytauto laikų ėmė nebesiskaityti su savos tautos aistiška kultūra.

"Nors Didysis Kunigaikštis Vytautas teisėtai yra vertinamas didžiulės imperijos sukurimu," sako Pichelis, "jis tuo pačiu metu yra kaltas bemaž visų aisčių tradicijų ir papročių sunaikinimu Lietuvoje savo valdymo metu."²⁰ Pichelis aštriai kritikuoja Vytautą už tai, kad jis pardavinėjo kilmingųjų titulus svetimiesiems, daugumoje pirkliais, kurie dažniausia nieko neišmanė apie karą ir kurie buvo svetimi tautai ir jos reikalams. Taip palaipsniui žlugo glaudūs ryšiai tarp vadų ir tautos; tauta juos niekino. Tarp vadų ir tautos atsivėrė spraga; jie

virto viens kitam svetimi. Anksčiau vadai (žemesnieji kunigaikščiai) turėjo valdžią paveldėjimo keliu. Jie buvo su tauta suaugę, jautėsi už ją atsakingi. Tauta gerbdavo juos. Kovose vadai žudavo už karius, kariai už vadą.²¹ Žemaitijoje šitoks būdingas aisčiams glaudumas tarp valdančiųjų ir tautos dar ilgam išliko.²²

Kai žemesnieji kunigaikščiai buvo pakeisti tautai svetimais didikais, lietuvių tauta gyveno be savos kultūros (aisčių) elito. Panašiai įvyko ir su vyriausiais Lietuvos valdovais: po Vytauto Lietuvos didikų kunigaikščių gyslose tekėjo kaskart daugiau slaviško kraujo, ir jie netruko nutolti nuo aisčių gyvenimo būdo ir tradicijų. "Įvairiausias kraujo, kultūros ir religijos mišinys per kelis dešimtmečius sunaikino aisčių tradicijas, su tokiu kilnumu bujojusias tūkstantmečiais."²³

2. MONGOLAI

Karlas Pichelis šitaip apibūdina mongolų žygį į Europą XIII-jo šimtmečio pradžioje: "Azijos mongolai, vadinti Džengiskano "Auksine Horda", įsiveržė Europon su tokia kataklizmine furija, kad rytinės ir centrinės Europos valstybės buvo per daug išgąsdintos, kad galėtų reikiamai pasipriešinti. Džengiskanas pretendavo į visą Europą iki pat Atlanto krantų, ir Europos užkariavimas atrodė nebeįsivengiamas, iki jo armijos dešinysis sparnas nekryptelėjo į šiaurę link Lietuvos ir Žemaitijos. Čia mongolai nelauktai patyrė didelių nuostolių, kuriuos jiems suteikė pranašesni Žemaitijos raiteliai. Mongolai buvo apstulbinti žemaičių stoka baimės prie-

du prie jų nepaprasto mil-lumo jojime ir neišpasakytos drąsos kovose. Šitaip nustebinti, buvę taip pasitiki savimi, mongolai dar labiau buvo demoralizuoti žemaičių žveriskumu kovose vyras prieš vyrą, ir dabar pirmą kartą po jų didžiojo pasistumėjimo Europon mongolai pradėjo vengti susidurimo su šituo taip agresyviu ir bauginančiu priešu."²⁴ Aisčių pergalingai armijai vadovavo žemaičių kunigaikštis Ringaudas.

Pirmasis mongolų susidurimas su aisčiais įvyko 1223 metais, mongolams pareikalaujant iš lietuvių duoklės. Tuo metu vyriausias Džengiskano sūnus Jochis ką tik buvo nusiaubęs pietų slavų žemes, tuo būdu pasiekdamas aisčių teritorijas. Lietuvos kunigaikštis Erdvilas, Ringaudos brolis, įteikdamas mongolų pasiuntiniams dvi ietis pasakė: "Perduokite šitas ietis savo viešpačiui, kuris, nors ir nugalėjo puse pasaulio, neturi pakankamai jėgos sumušti Lietuvai."²⁵ Šituo mostu Jochikanas buvo iššauktas dvikovon; priklausomai nuo to, kurią ietį jis pasirinktų, jis arba kausis su Erdvilu arba su Ringaudu.

Išsėdė Erdvilo atsakymu, mongolai peržengė Dinieprą ties Pripete, kame jie buvo Erdvilo visiškai sumušti. Su kariuomenės likučiais Sabutas, pagrindinis Jochio generolas, grįžo į Saarajaus miestą ant Kaspijos jūros.²⁶ Dabar Jochikanas žinojo, kad jeigu jis neis į dvikovą su Ringaudu, jis praras prestižą saviškiuose, o eiti į dvikovą jis bijojo dėl jam nuo vaikystės besikartojančio sapno, kad jis bus sutaršytas auksinio žaliaakio aro besileidžiančios saulės šalyje. Jis jautė, kad tas aras ir buvo auksaplaukis, žaliaakis Rin-

gaudas.²⁷

Po ilgo delsimo Jochis pagaliau drįso stoti dvikovon su Ringaudu. 1227 metais stepėse tarp Volgos ir Diniepro abiejų kariuomenių akivaizdoj Jochis pralaimėjo, Ringaudui jį sunkiai sužeidus sava ietimi, kai jis jį nubloškė nuo arklio. Nugalėtas Jochis perdavė Ringaudui savo brangų 'aukso kardą', savo valdžios simbolį, duotą jam jo tėvo Džengiskano pagal mongolų papročius.²⁸ (Tas kardas nuo tada žemaičių Saulės giminės valdžios ženklas, perduodamas paveldintiems kunigaikščiams iš kartos į kartą. Jis dingio tik 1894 metais²⁹). Jochi mirė nuo žaizdų po 6 savaičių. Tais pačiais metais mirė ir pats Džengiskanas.

Po 10 metų Jochio sūnus Batu su didele armija vėl brovėsi Europon. Mongolai sunaikino Maskvą 1238 metais; užėmė Kievą 1240; nugalėjo lenkų armiją 1241. Tais pačiais metais jie peržengė Oderį ir sumušė lenkų ir vokiečių jungtines jėgas. Kiek vėliau tais pačiais metais jie sumušė vengrus. Visi tie Europos kraštai pateko mongolų kontrolėn ilgi Dunojaus ties Austrija.³⁰ Ligi šito laiko Batukano armijos buvo nenugalimos ir pilnai įsitiki-

(Nukelta į 6 psl.)

Kalbos vargai

T. Klyga

Išvilioj mūsų kalba sparčiai blėsta, nyksta. Jau-nimas nebeišmoksta savos kalbos, išskyrus išimtis. Kaltė krinta ant vyresniųjų. Jie skurdina kalbą dve-jopai: vis daugiau atmie-šia svetimybėm, arba, nete-kę kalbinio jausmo, ją iš vi- daus sujaukia, t. y. savus žodžius ar junginius netin- kamai vartoja. Svetimybų atsikratyti nesunku — tik įsidėmėk ir ryžkis daugiau tų barbarizmų netarti, pvz. vietoj retėžiai sakyk **gran- dinės**, vietoj bakūžė — **lūš- nelė**, trobelė, vietoj ružavas — **rausvas** ir t.t. Bet kai mum išblėsta savų žodžių tikroji prasmė, jau sunku savą klaidą atpažinti. Pvz skaitom spaudoj: Jam pa- deda daugelio kalbų žinoji- mas. Arba nekrologe rašo- ma: Velionis žinojo daug kalbų... Iš tiesų tai skam- ba lyg humoro pašaipą. Juk žinoti daug kalbų yra tik juokas, t. y. žinoti, kad to- kios ar anokios kalbos yra pasauly, kad įvairios tautos jomis kalba. Kas kita, kiek tų kalbų pats moki, kuriom pajėgi kalbėtis ir suprasti? **Žinoti ir mokėti** — nėra tas pat. Ir jei žodį tari ne savo vietoj kalba ardoma iš vi- daus. Panašiai vietoj **atmi- nimo** sakom atmintis, vie- toj **tetėno** sakom dėdė, vie- toj **apsiauti** — užsidėti (ba- tus) etc.

Padažnėjo dabar ir tikslo aplinkybės — naudininko su bendratim nepaisymas. O tai ypač savita mūsų kal- bos frazė, ji teikia daugiau tikolumo, net ir lankstaus grakštumo kalbai. Ją atme- tus, kalba tampa skurdes- nė. Ir sakiny s nesklaidus. Pvz.: Šis leidinys skirtas skaitytoją supažindinti su okupuota Lietuva (reikia: **skaitytojai supažindinti**). Arba: Ši įvykį atžymėti ruošiamo minėjimą (**šiam įvykiui atžymėti**). Ar įsi- dėmėsimė?

- 16 p. 95.
- 17 Cf. p. 99.
- 18 p. 86.
- 19 pp. 140-1.
- 20 p. 167.
- 21 Cf. Ibid.
- 22 Cf. p. 168.
- 23 p. 105.
- 24 p. 297
- 25 p. 38
- 26 Cf., p. 39
- 27 Cf., p. 40
- 28 cf. Ibid.
- 29 Cf. p. 298
- 30 Cf. pp. 55-7
- 31 pp. 57-8
- 32 Cf. p. 64

Iš Lietuvos pagrindžio leidinio 'Aušra'

BAUDŽIAUNINKAI

Iš ok. Lietuvos mokytojo užrašų

Kokia sunki nuotaika grįžus iš šitų, taip vadinamų, mokytojų pasitarimų. Jautiesi tarsi suniurktytas, sulandytas, lyg purvais aptaškytas. Į tave, į tavo vidų, į tavo sąžinę metė, vertė, pylė visokius nešvarumus, auklėjimo, grasino, mokė... Tu sėdėjai salėje, o iš scenos, iš tribūnos į tave vis liejosi ir liejosi visoki "išmintingi" žodžiai, pasitarimai, pamokymai, nurodymai, išpėjimai, "pasipiktinimai", gąsdinimai... Sėdi čia, apačioje, toks menkas, bejėgis, silpnas, kvailas... Ir ką tu darytum, kaip gyventum, kaip neprazūtum be šitų visų pamokymų nurodymų ir perspėjimų!? Todėl kiekvienais metais, kiekviena proga, kiekviena pasitarime ir susirinkime ant tavo galvos vis pilasi ir pilasi neišsenkantis žodžių srautas... Kiekvieną tavo darbėlį, kiekvieną tavo žingsnį, kiekvieną tavo žodį turi teisę tyrinėti, nagrinėti, vertinti, girti ar peikti. Tave, tavo mintis, tavo veiksmus turi teisę mėsinėti, visiems rodyti. Ir kuo kvailesni, kuo absurdiškesni, kuo mažiau pagrįsti tie kaltinimai ir reikalavimai, tuo kategoriškiau jie pateikiami.

Koks tu kvailas, mokytojaui!..

Ir kokie išmintingi, kokie teisūs tie, kurie tave moko!..

Net ir tie tariami "įvertinimai", pagyrimai, visi tie tuščiaaviduriai liaupsinimai skirti tik tavo beteisiškumui ir bejėgiškumui išryškinti.

ŽEMAITIJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

nusios, kad mongolų valdos bus pratestos ligi Atlanto³¹ Tik dar reikėjo prieš tai sutvarkyti aiščius šiaurėje. Tam padaryti Batukanas pasiuntė didelę savo armijos dalį vadovaujamą jo brolio Šaibeko. 1241 metų gruodžio mėnesį Ringaudas su savo žemaičiais visiškai sumušė mongolus ties Lyda. Žuvo ir pats Šaibekanas.³² Į žemaičių rankas pateko dideli turtai kaip karo grobis, kuris, anot autoriaus, greičiausia ir šiandien tebėra paslėptas Žemaitijoje. Lydos mūšis reiškė mongolių galybės kritimo tašką. Pagrindinė jų jėga tada jau buvo palaūžta, nors vėlesnės istorijos eigoje jie dar pajėgiai pasireiškė kai kuriuose rytų Europos mūšiuose.

(Bus daugiau)

★ Tik charakteris gali ugdyti charakterį. Bet koki charakterį ugdyti tie, kurie patys neturi charakterio? Kurie pataikūniškai kiekviena proga linkčioja prieš viršininkus ir viršininkėlius, išplakti ir apspjaudyti veidmainiškai mušasi į krūtinę, prisipažįsta būtas ir nebūtas kaltes, nuolankiausiai teisinasi ir žada žada žada pasitaisyti, padaryti išvadas, pasistengti...

Bailios, šiaudinės sieliukštės, drebėdamos dėl rublio, linkčioja į visas puses, taškosi seilėmis besiteisindamos ir bekaltindamos kitus, arba puola, kaltina, kritikuoja savo bendradarbius, pažįstamus, pašalinius.

Ar galės tokie bestuburiai šliužai ugdyti tvirtus, tiesius, save gerbiančius žmones?!

Vis dėlto, kiek daug dvasinių baudžiauninkų mūsų mokytojų, eilėse. Štai N mokykla buvo pakaltinta už nepakankamą ateistinį darbą. Na ir puolė teisintis, ir žadėti, ir kaltinti kitus!.. Ir tėvai kalti, ir pradinių mokyklų mokytojai kalti, ir moterėlės kaltos, ir vietos klebonas gyventi neduoda. Paskui pasipylė pažadai apsvarstyti, pasitaisyti, pasistengti, nenusileisti, neapsileisti... Koktu klausytis. Šunuodegiavimas iki šleikštumo...

★ Sėdi ir mąstai: kas tu esi — mokytojas, pedagogas, jaunosios kartos auklėtojas, jauno žmogaus formuotojas, kuriam tėvai pveda savo vaikus, tauta patiki savo ateitį, ar menkas, silpnas, apykvailis (šitai visą laiką tau stengiasi įteigti aukščiau stovinčios ir toliau matančios organizacijos), bejėgis žmogelis, amatininkėlis, įrankis kitų rankose, su kuriuo ką nori, tą daro?! Kas esi: savarankiška, atsakinga darbą apsiėmusi asmenybė, ar bejėgis ir bailus baudžiauninkas, klusniai vykdamas svetimą valią ir svetimus nurodymus, be savo įsitikinimų, be savo principų, be žmogiškos savivarbos?..

★ Ar mes tikime tuo, ką skelbiame? Kuo įtikinėjame vaikus, savo mokinius? Ar tikime taip vadinama komunistine morale, kuri visur, kur tik įsigali, gyvenimą paverčia moraliniais griuvėsiais? Ar tikime socialine lygybe ir teisingumu, kai milijonai žmonių įbaudžiami kolchozuose, uždaryti vergų stovyklose, ištremti už įsitikinimus; kai

valstybiniai darbdaviai į nieką neatsižvelgdami gali tvarkyti visų dirbančiųjų darbą ir atlyginimą, kai liaudies uždirbtus pinigus gali švaistyti kur nori ir kaip nori, o pačius žmones palikti skursti; kai tuo pačiu metu valdančioji klasė, komunistiniai feodalai, ypač jos viršūnė skęsta pertekliu ir prabangoje? Ar tikime tarybine demokratija, žodžio, sąžinės ir kitomis "laisvėmis", kai patys net nekaltą kritinę pastabėlę bijomės garsiai pasakyti?

Jei netikime, tai kodėl meluojame sau ir, svarbiausia, taip vergiškai paklusniam stengiamės tuo įtikinti tuos jaunus, patikimus žmones, melu užteršti jų protus?

O jei tikime? Tada dar blogiau: esame jau dvasiniai ligonys, luošiai, su perfiltruotais smegenimis, kuriems net du kart du jau ne keturi!

Ar mes, mokytojai, pagalvojame, ar susimąstome, koki vaidmenį šiandien vaidiname likiminėje tautos kovoje, kokią atsakomybę nešame prieš istoriją. Visa tai, kas dabar pas mus vyksta, gali turėti lemiamos reikšmės visai mūsų tautos atečiai. Lietuvių

tauta šiandien yra pastatyta prieš dilemą žūti ar išlikti. Esame įmurkdyti į baisų tautų lydimą katilą, kuriame plūduriuoja jau ne vienos tautos tik likučiai. Esame nuodijami baisiais moraliniais nuodais. Prievara brukama svetima ideologija. Ir visiškai neturime teisės pasirinkti ne tik politinį, sava rankiškumą, bet net pasipriešinti moraliui blogiui.

Tautoje yra jėgų, kurios priešinasi šiai slinkčiai ir pražūti. Tauta instinktyviai jaučia kas neša jai pražūtį ir ginasi visais įmanomais būdais. Tačiau šis pasipriešinimas yra daugiau gaivališkas, tuo tarpu kai priešingos jėgos veikia planingai ir organizuotai. Jų įrankiais yra visos oficialios instancijos, jų tarpe ir mokykla, šalia neutralaus tikslo — dėstymo, jai yra pavesta įskiepyti mums svetimą ideologiją. Pats didžiausias krašto pavergimas įvyksta ne tada, kai svetima valstybė įveda savo kariuomenę ir palieka garnizonus, bet tada, kai iš tautos sąmonės išdildomas laisvės ir savarankiškumo troškimas. Tikroji okupacija yra tada, kai okupuojama ne tik teritorija, bet žmonių širdys ir protai.

Militarinei krašto okupacijai įvykdyti rusai pasitel-

kė stribus. Dvasinei okupacijai vykdyti nusišamdė mus, mokytojus. Mums, mokytojams, šiandien pavesta iš jaunosios kartos, iš vaikučių širdžių rauti tai, ką jiems idiege tėvai, ką nuo amžių vertino ir brangino visa tauta. Mes klusniai trypiame visas vertingiausias savo krašto tradicijas, tyčiojamės iš švenčiausių savo mokinių įsitikinimų, spjaudome į tautos praeitį, iki kaktumo lankstomės prieš visokius mums pakištus "didvyrius", "išvaduotojus", naujai sukurtus dievukus. Bijomės atviriau pasakyti savarankišką mintį, o gyvenimo patirties neturinčius vaikus prisispyrę įtikinėjame, kad gyvename pačioje laisviausioje ir demokratiškiausioje šalyje. Į mūsų rankas atiduotus vaikus mes ruošiame ne savo tautai, bet svetimos imperijos valdovams. Ruošiame jiems patikimus pavaldinius, net būsimus janyčarus, kuriuos vėliau

galės siųsti pavergti kitų tautų (kaip šiandien jau vyksta Afganistane).

Taip, norėdami ar nenorėdami, bet šiandien mes esame valdžios įrankiai, svetimos, mūsų tautą pavergusios valstybės, samdiniai, jos užmačių ir tikslų vykdytojai.

Bet nuo mūsų daug priklauso, kokiais įrankiais būsime: gerais ar blogais.

P. Savėnas
(Aušra Nr. 33, 1982, spalio)

PHYSICAL THERAPY

Northeast Ohio Developmental Center, a 660-bed residential facility for the mentally retarded, with locations in Broadview Hts., Cleveland and Warrensville Twp. is soliciting interested groups for the provision of Physical Therapy service for clients who reside at all 3 campuses. Interested groups able to provide above services should contact John Santose, Asst.

Supt. at

(216) 526-5000. Ext. 232 by March 28 for specifications.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

1983 M.
KELIONĖS
Į LIETUVĄ

17 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA, LATVIJA IR VOKIETIJA

Kellonė 512: gegužės 12 - 28 \$1,699

Kellonė 714: liepos 14-30 \$1,799

Kellonė 915: rugsėjo 15 - spalio 1 \$1,699

Lankoma: 6 dienos Vilniui, 4 Rygoi, 3 Varšuvai,

1 Frankfurte

15 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

Kellonė 818: rugpjūčio 18 - rugsėjo 1 \$1,689

Lankoma: 6 dienos Vilniui, 4 Varšuvai, 2 Krokuvoje,

1 Frankfurte

14 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

Kellonė 621: birželio 21 - liepos 4 \$1,669

Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Varšuvai, 2 Suvalkuose,

1 Frankfurte

12 DIENŲ: LIETUVA IR RUSIJA

Kellonė 427: balandžio 27 - gegužės 8 \$1,279

Kellonė 607: birželio 7-18 \$1,569

Kellonė 705: liepos 5-16 \$1,569

Kellonė 809: rugpjūčio 9-20 \$1,569

Kellonė 906: rugsėjo 6-17 \$1,569

Kellonė 104: spalio 4-15 \$1,279

Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Leningrade, 2 Maskvoje

12 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA, VOKIETIJA

Kellonė 510: gegužės 10-21 \$1,329

Kellonė 719: liepos 19-30 \$1,569

Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Varšuvai, 1 Frankfurte

Visi išvykimai iš New Yorko ir Bostono
Daromi giminių iškviatimo dokumentai
Dariaus-Girėno sukaktuvinis kalendorius — \$5.00
Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS

293 Auburn St.

Newton, Mass. 02166

617 965-8080/969-1190

Ir gyvenimas — tik sauja pelenų

Prisiminimai apie Kazimierą Bridžių

(3)

Vladas Civinskas

1934 m. pabaigoje Mūsų Kraštas, persikėlė iš Panevėžio į Siaulius. Persiorganizuodamas į visos Lietuvos provincijos laikraštį, Suvalkijos atstovu pasikvietė K. Bridžių, pasiūlydamas ir padoria alga, ir honorarus už rašinius. Bridžius pasiūlymą priėmė ir jau 1934 m. gruodžio mėnesį atsidėjo naujam darbui, Suvaliečio redagavimą perduodamas tada, ir vėliau, savo artimiausiam draugui Jurgiui Kalakauskui-Kalakoniui. Bet prie Mūsų Krašto jis kaž kodėl nepritapo ir po kelių mėnesių pasitraukė iš naujosios tarnybos. Negalėdamas sugrįžti į Suvalkietį, jis susirado gerą idomų darbą Marijampolės Cukraus Fabriko administracijos kontoroje ir joje išliko iki pirmosios rusų invazijos į Lietuvą. Nuo žurnalistikos jis neatitrūko. Kartkartėmis jo straipsniai pasirodydavo tai viename tai kitame laikrašty, dažnai J. Kalakausko redaguojamame Suvalkietyje.

Be Bridžiaus Suvalkietis išsilaikė tik dvejus metus. Nematydamas čia jokios ateities Kalakauskas, išleidęs paskutinį numerį, pasitraukė į Kauną. Mažumaitis naujo redaktoriaus neieškojo - ar nerado - ir liko Kaune, užmiršdamas Suvalkietį ir su juo surištus šešerių metų rūpesčius.

Bet Marijampolė neilgai tebuvo be savo laikraščio. 1937 m. gruodžio mėn. Suvalkietį pakeitė Suvalkų Kraštas, be pertraukos ėjęs pustrečių metų, t.y. iki pirmųjų bolševikų okupacijos dienų. Laikraščio leidėjas buvo Bronius Sirutis, vienas Dirvos bendrovės dalininkų, spaudė ta pati Dirvos spaustuvė, redaktorius - Kazimieras Bridžius.

Ar Suvalkų Kraštas taip pat naudojosi valdžios parama -- apie tai neteko girdėti, bet anose Marijampolės sąlygose tai būtų buvę visai normalu. Darbo sąlygos buvo geros. Kaip ir Suvalkietyje, Bridžius čia turėjo laisvas rankas. Naujas leidėjas buvo rūpestingas ir taktiškas žmogus, administracija tvarkinga. Bridžiui pirmą kartą per daugelį metų neteko rūpintis kas, kuo ir kada apmokės laikraščio sąskaitas ir atlyginimus už darbą. Ir dar viena naujovė, kurią Marijampolėje žinojo tik Saltinis: Suvalkų Kraštas mokėjo bendradarbiams honorarus, o tai buvo svarbu organizuojant platesnį talkininkų tinklą.

Bet iš tarnybos cukraus fabriko Bridžius jau nesitraukė. Suvalkų Kraštui buvo atiduodami tik laisvalaikiai.

Nuo pirmosios bolševikų okupacijos Bridžius pasitraukė į Vokietiją. Dirbo informacijos tarnyboje Berlyne, Karaliaučiuje, ir vėl Berlyne, iš kurio toliau į Vakarus pasuko tik tada, kai bolševikai jau buvo prie Elbės. Apsigyvenęs Hanau lietuvių stovykloje, čia išstisus dvejus metus redagavo ir tvarkė užsienio ir vidaus žinių biuletinį, skirtą stovyklos lietuvių informacijos reikalams.

1947 m. pabaigoje jis apsi-

sisprendė už emigraciją į Kanadą ir su pirmąja lietuvių grupe išvyko miškų kirtimo darbams. Bet miškininku jis netapo. Pakeliui - laive, jis ir dar pora lietuvių - buvo išskirtas iš grupės ir pasiūstas į aukso kasyklas Pickle Crow miestelyje, Ontario provincijos šiaurės vakaruose.

Nuo 1948 m. vasaros, susiradę vienas kito adresus, ryšį palaikė tik laiškais. Per tuos 34 metus, iki jo mirties, buvome susitikę tik du kartus: 1966 metų vasarą porą mėnesių viešėjo pas mus Cikagoje, o 1974 metų rudenį porai dienų buvau užsukęs pas jį Toronte.

'Aišku, tu norėtum žinoti, kur mano šis aukso miestas' -

rašė jis viename savo pirmųjų laiškų. - 'Ji gali rasti tik smulkiame Kanados žemėlapyje. Siame šiaurės vakarų Ontarije yra nemažas šv. Juozapo ežeras, o nuo jo už kokios 30 mylių ir aš kas naktį žiūrau į tikrą šiaurės pašvaistę, kuri yra gražesnė, negu mūsų poetai pajėgė ją aprašyti, jos nematė.'

Tą Pickle Crow susiradau JAV kelių atlaso Kanadai skirtuose lapuose. Miestelis toli nuo pagrindinių kelių ir tik vidurvasarį gali būti pasiekiamas negrįstu keliu per miškus, brūzgynus ir akmeningus laukus iš Thunder Bay, esančio vakariniame Superior ežero gale. Vienintėlis tikras su Pickle Crow susisiektas tik

komerciniais lėktuvais, skirtais keleiviams ir transportui per Winnipegą, o gal ir per Torontą.

Su Pickle Crow Bridžių rišo tik 10 mėnesių sutartis, bet jis buvo daugiau susirūpinęs jos pratęsimu, negu grįžimu į civilizaciją. Ji gąsdino laikraščiuose žinios apie pasunkėjusią Kanados ekonominę padėtį ir jis, jausdamasis nebe jaunas ir bijodamas kitur tapti be darbiu, nedrįso skirtis su kasyklomis. Taip ta dešimt mėnesių pavirto į ilgus aštuoniolika savanoriškos katorgos metų. Ne kartą pesimizmu persunktuose laiškuose su karteliu juokaudavo, kad jis tikriausiai jau niekad neišvyks iš Pickle Crow ir to miestelio kapinyne niekas nesuras net jo kapo. Ir gal būtų taip atsitikę, jei kasyklų kompanija, nesulaukdamas aukso kainų pakilimo ir ne pakeldama augančių produkcijos išlaidų, 1966 m. vasarą nebūtų atleidusi savo darbininkus ir uždariusi kasyklas.

Kažkodėl jis nemėgo did-

miesčių ir tada, kai kiti darbininkai išsiskirstė po Torontą, Winnipegą, Edmontą ir kt., jis su keliais draugais pasuko į pietryčius ir bandė įsikurti vakarinio Superior ežero pakraščio miestuose. Nesisekė. Jis gaudavo darbų, bet visi jie buvo trumpalaikiai, ar tik po kelias valandas per dieną. O kaip pagaliau pati paskutinė viltis liko Torontas, jis buvo toks pat vargšas, kaip kad pirmą kartą atsiradęs Kanadoje, tik - žinoma - dvidešimt ar daugiau metų senesnis.

Bet ir Toronte bent pakenčiamai įsikurti nepavyko. Tokio amžiaus žmonėms darbų visur maža, o jam kliudė ir susilpnėjusi sveikata. Draugam padedant jis išsirūpino pagalbą iš miesto šalpos įstaigų ir skurdo iki pirmųjų pensijos mokėjimų. Pasianudodamas draugų patarimu, jis laiku paprašė buto naujai statomuose pigių butų namuose, kuriame, jo žodžiais tariant, pasijuto esąs buržujus su savo vo-

(Nukelta į 8 psl.)

Užjūrinis paskambinimas leidžia jums girdėti jų šypseną.

Kažkaip Italija neatrodo taip toli kada jūs skambinate.	Rate levels	10 mins.	Hours
	EUROPE	Including tax	
Yra taip gera vėl girdėti jų balsus, beveik lyg būtumėte kartu su jais.	Standard	\$14.77	7am-1pm
\$8.88 už 10 minučių yra žema kaina	Discount	11.10	1pm-6pm
Italijai ir daugumai kraštų Europoje, kada jūs patys išsukate numerį naktį nuo 6 val. vak. iki 7 val. ryto.	Economy	8.88	6pm-7am

Jeigu jūs turėtumėte klausimų dėl užjūrio skambinimų, išsukit nemokamai numerį 1 800 874-4000. Mes atsakysime į visus jūsų klausimus ir pasakysime kaip lengva išsukti tarptautiniam skambinimui.

 Ohio Bell

PRISIMINIMAI APIE K. BRIDŽIŲ...

(Atkelta iš 7 psl.)

nia ir telefonu. Dabar jau galėjo gyventi, tik tas gyvenimas buvo dar nuobodesnis, nes vis rečiau ir rečiau ėmė lankyti draugai, kuriems tas miesto pakraštys nebuvo pakeliui.

Jau po jo mirties iš torontiešių draugų patyriau, kad jis, atvykęs į Torontą, buvo pradėjęs taip girtauti, jog atrodė, kad jis pats save susinaikins. Apie tuos girtavimus jis nėra užsiminęs nei viename iš savo laišku, bet priežasčių - galėjusių pastūmėti į beviltiškumą - jis neslėpė: ji buvo sugniuždžiusi Cikaga. Jis čia susitiko daugybę pažistamų iš Hanau ir kitų Vokietijos stovyklų, kurie prieš nepilnus dvidešimt metų buvo toki pat beviltiški skurdžiai kaip ir jis. Bet dabar -- čia beveik visi turtingai išikūrę, gyveno be rūpesčių savuose namuose, važinėjo savais automobiliais, leido mokslą vaikams, o svarbiausia - nesirūpino artėjančia senatve. Vis tai buvo didžiulis kontrastas... palyginus su mano gyvenimu, kuris mane tiesiog apstulbino. Tokių dalykų niekad nesitikėjau. Ten, šiaurėje, mes visi buvome panašūs vargo paukščiai. Ir jei skyrėmės vienas nuo kito, tai tik koku šimtu dolerių kišenėje. Kai vienas mano kasyklų bosas, iškeldamas dukteriai vestuves, už vaišes raikydamsis sumokėjo 500 dolerių -- man atrodė beprotystė. Bet kai Cikagoje už vestuvių vaišes vienas mano draugų nė nemirktelėjęs su mokėjo virš 4,000 dolerių -- tai jau buvo už mano vaizduotės ribų. Iš draugų patyriau, kad Toronte lietuviai gyvena nei kiek neblogiau. Ir aš negalėjau sau atleisti už bailumą palikti kasyklas, daug kartų galvodamas, kad tik savižu dystėje nusiraminiimas. Nenusižudžiau. Ir čia trūko drąsos...

Gal būt šis pasibaisėtinas girtavimas ir buvo svarbiausia jo sunkaus 'stroke' priežastis. Atėjęs aplankyti draugus ji rado be sąmonės kambarį ant grindų, bet dar su gyvybės žymėmis. Nuvežus į ligoninę, buvo rastas kraujo krešulys smegenyse, bet tokioje vietoje, iš kurios buvo galima pašalinti operacijos būdu. Bridžius tebebuvo be sąmonės ir reikalingus operacijai formalumus sutvarkė V. Paulionis. Apie nukritimą ant grindų, išvežimą į ligoninę ir operaciją, Bridžius sužinojo tik iš draugų bei operacijos paliktų žymių. Kiek apsvėkęs, kelis mėnesius jis buvo apgyvendintas sveiktančiųjų namuose, kur - netekęs akių šviesos - daužėsi kambaryje iš kampo į kampą. Sustiprėjęs ir atgavęs regėjimą jis kažkokia nesuprantama kalba pasakojo visokius niekus, krėtė juokus ir buvo laikomas linksmu pamišėliu. Tuose namuose jis užsibuvo apie šešis mėnesius - ar gal ir daugiau, bet atmintis pamažu ėmė grįžti tik paskutinėmis savaitėmis. Nors jis pasveiko ir fiziškai atsigavo, tačiau baimė - kad vėl nepasikartotų kas nors panašaus - jį persekiojo iki mirties. Šiaip užsispyręs ir nepalenkiamas jokiems patarimams jis su nuostabiu nuolankumu pakluso visoms gydytojų sugestijoms: daugiau negert -

negėrė; laikytis griežtos dietos - laikėsi; daugiau kasdieninių pasivaikščiojimų - išvaikščiodavo ištisas valandas; nepykti ir dėl niekų nesierzinti - čia jau buvo per daug! Per visą gyvenimą buvęs 'nervų gniužulu', jis nepajėgė būti abejingas visa kam, kas dėjosi aplink ir kas dar galėjo jį ištikti. 1973.II.6 laiške jis guodėsi: '... Kalbant apie mirtį -- ir aš norėčiau užbaigti dienas staiga ir niekam nebūti jokia našta. Mano kambario langas yra prieš didelius laidotuvių namus, kur aš kasdien matau įvairiausias laidojimo procesijas. Savo liguistoj apatijoj aš prasėdžiu prie lango ištisas valandas ir dažnai užšina baisus siutas, kai pagalvoji, jog nebus nieko, kas neštų ar pasirūpintų mano lavonu ...'

Ligi 1977 m. visi jo laišakai vienodai pesimistiški, bet tokių ar panašių prasiveržimų juose jau nėra. Visi jie ilgi, rašyti ranka, žemyn svyrančia stambia ir nervinga rašysena, kartais kažkieno rašoma mašinėle. Visi turiningi, daugumoj ilgi, logiški, idomūs. Bet nuo 1978 m. pradžios jų jau mažiau, kas kartą jie trumpesni, dažnai nelaukiami užbaigti. Jis dažniau ir dažniau skundžiasi nepajėgiąs susikonsoliduoti, rašyme greit pavargstas. Nuo tų metų pabaigos jis pradeda tenkinis didelėmis proginėmis atvirutėmis, vidurinę dalį išmargindamas pasta bomis, klausimais ir baigdamas linkėjimais, rūpestingai išvardintiems visiems šeimos nariams. Vienoje tų atviručių jis rašo:

'Pas mane nieko naujo, Vladeli. Jau parašiau blankinį testamentą, išreikšdamas norą, kad mano kūnas būtų sudegintas krematoriume. Taip pat paruošiau pašto atvirutes Tau ir dar porai žmonių, kad mano geras prietelius Vincas Paulionis jums praneštų apie mano mirties datą ...'

O vėliau, 1979.IV.8 vėl: 'Apie save - nieko idomaus. Dėl aplinkybių, o gal dėl šizofrenijos, gyvenau labai užsidaręs, su nieku nesusitinku. Net ir apie Velykas sužinojau tik iš laikraščių ... Man vis sunkiau judėti, kalbėti, regėti, o sunkiausia mąstyme susikaupti. Dėl to ir laiško Tau 'nesukuriu', nors jau kelis kartus bandžiau ...'

1980.XI.15:

'Pas mane nieko naujo. Prie pustuzinio progresuojančių ligų (kepenys, diabetis, sklerozė ir kt.) dabar dar apkurtau. Bet manau, kad mane pribaigs vienvė, melancholija ir manijakiškas užsidarymas, kuris įgauna vis žiauresnes formas.'

Sekančiais metais - tik pora sveikinimo atviručių švenčių proga, be jokių pastabų apie save. O 1982.X.9 - telegrama:

'Geriausio linkėjimai gimtadienio porga už viską tau labai dėkingas gaila laiško nesi-rašo Kazimieras.'

Tuoj susirįšau telefonu: kas atsitiko, kodėl telegrama, juk pora žodžių popieriuje kur kas lengviau, negu pakvaišusioj kalboj suslebizavoti tekstą lie-tuviškai?

Taip, lengviau, bet jis jau nuo vasario mėnesio man rašė laišką ir dar nei pusė ne-

Balandžio 17 d. Clevelande buvo paminėta prof. Augustino Voldemaro 100 metų sukaktis. Nuotraukoje Laisvosios Lietuvos redaktorius M. Šimkus, skaitęs apie A. Voldemarą paskaitą su Clevelande gyvenančiais LAS nariais. Iš kairės: J. Skavičius, M. Šimkus, A. Juozaitis, M. Blynas, J. Virbalis ir V. Jokūbaitis.

Tautos Fondo aukotojai 1982 metais

39,473.24 dol.: a. a. John Bartash palikimas.

4,950 dol.: dr. K. ir D. Bobeliai.

2,628,35 dol.: J. ir dr. L. Giedraičiai.

1,550 dol.: J. ir E. Sinkys.

1,217 dol. kun. S. Mor-kūnas.

1,100 dol.: A. Kazaitis.

1,050 dol.: dr. Č. Masaitis.

Po 1,000 dol. K. G. Čeputis, M. Janonienė, J. ir J. Sakevičius, St. ir A. Skrupskas.

Po 500 dol. J. ir Z. Budrevičiai, R. ir K. Giedraitis, N. N.

Po 400 dol.: M. ir P. Karaitis, dr. L. Kriaučeliūnas.

340 dol.: J. Blažys.

335 dol.: J. Kavaliauskas.

328 dol.: E. ir A. Stakniai.

325 dol.: J. Normantas.

306.78 dol.: a. a. J. Janušaičio palikimas.

parašyta. Ir jis tikras, kad laiško jau niekad nebaigsias. 'Siųsk, kas parašyta.' Gerai, jis pasiųs, jei tik neužmirš. Bet geriau man to laiško nelaukti, jis jau viską užmirštas.

Tyla. Maniau jog jis padėjo telefoną, bet dar laukiau. Ne, jis dar prie telefono. 'Atmintis labai silpna, labai silpna, nieko jis negalės pažadėti. Matai kokia senatvė. Ir žodį ištarti sunku. Sveikink žmoną, sveikink princesę Beatricę (taip jis vadino mano vyriausią dukrelę, su kuria buvo susibičiuliavęs viešėjimo Cikagoje metu), sveikink visus saviškius ir pats būk sveikas. O dabar nepyk, baikim pasikalbėjimą, man sunku. Jaučiu, kad jau neilgai. Viso geriausio.'

Šį kartą jis nesuklydo. Kalėdiniais sveikinimais jau nepasikeitė - nebuvo su kuo. Mirė - kaip ir gyveno: vienišas, nuo visų atsiskyręs ir netikrume. Net išsiaiškinti, kokia tikroji jo mirties data, tepajėgiau tik laiškas per tris savaites.

300 dol.: dr. A. Skripkus.

Po 275 dol.: A. Bagdonaitė-Cesmes, V. ir J. Dovy-daitis, St. Gasiūnas.

Po 250 dol.: kun. P. Kura, J. Lekas, Pr. Povilaitis, A. Sinkys, A. ir B. Sinkys.

Po 230 dol.: O. Burneikienė, R. ir A. Puras.

Po 225 dol.: E. ir K. Gri-gaitis, A. ir J. Varnelis.

220 dol.: P. J. Adomaitis.

Po 200 dol.: dr. Pr. ir J. Bagdas, G. Bajalis, A. A. Beresnevičius, dr. R. Giedraitis, C. ir A. Mikalajūnas, dr. J. Mockus, Pr. Prankienė, J. Stašaitis, J. ir N. Valaitis.

175 dol.: E. ir J. Jasiūnas.

160 dol.: V. Kožica.

Po 155 dol.: J. Jasulaitis, dr. A. Matukas, J. Mikalauskiene.

Po 150 dol.: J. Bobelis, Kest. Dubauskas, K. K. ir S. Martinkus, K. Oželis, V. Trumjonas.

Po 145 dol.: dr. I. ir A. Mačioniai, A. ir L. Mažeika, G. Meiliūnienė, dr. A. ir H. Milaknis.

Po 140 dol.: St. Bartkus, J. Mačėnas, J. ir I. Rasys, A. ir A. Repšiai, V. Tamošiūnas.

135 dol.: A. ir K. Čampė.

130 dol.: J. ir J. Petronis.

127 dol.: J. Virbalis.

Po 125 dol.: N. Butkūnas, B. ir Pov. Čekus, St. Dągys, Br. ir A. Jucėnas, J. Liubinskas, J. Tamašauskas, A. ir I. Tumas.

120 dol.: A. ir B. Jocas, A. ir I. Lukas, A. ir O. Keniausiai, St. Palekienė, A. Šimonėlis, J. Žemaitis.

Po 115 dol.: S. Kvečas, M. ir V. Lisauskai, R. ir R. Veitas.

112 dol.: M. Pieteraitis.

Po 110 dol.: A. ir V. Kačinskas, O. ir A. Kinduryš, J. Palubinskas, J. ir M. Šimonis.

106 dol.: V. Saudargas.

Po 105 dol.: V. Ketura-kienė, K. Povilaitis, A. Sko-

pas, B. ir I. Veitas.

103 dol.: J. G. Makauskas.

102 dol.: P. Macernis.

Po 100 dol.: E. ir H. Balceris, Ant. Balčytis, St. Balsys, L. Biknevičius, T. Blinstrubas, Br. Budreika-Tender, D. ir K. Burba, K. Dabrila, J. Daunoras, kun. L. Dieninis, V. ir E. Dovy-daitis, V. ir O. Dovydaitis, dr. I. Dubinskas, kun. V. Dubinskas, V. Germantas, Alf. Giedraitis, J. Grigaitis, Ant. Gudaitis, Ant. Gudonis, M. Guobys, J. Inčiūra, J. ir A. Jakučionis, V. P. Janušonis, L. Jaras, E. ir L. Jarašiūnas, S. Jurskytė, E. Kairys, dr. B. ir B. Kasakaitis, prof. dr. Br. Kas-las, O. Kaulakienė, St. Ketauskienė, L. ir P. Krajauskas, V. Kraszewski, O. Kremeris, J. Krištolaitis, A. ir S. Leonas, J. Litvinas, B. Markevičius, St. Masaitis, V. Mažeika, M. Meilienė, J. Mitkus, Gr. Musteikienė, kun. L. Musteikis, K. Pabedinskas, A. Pabrėža, A. Pakalniškis, F. Palubinskas, A. Paškonis, K. Petrauskas, A. Pimpė, V. Prižgintas, dr. J. Ramunis, dr. V. ir B. Raulinaitis, Pr. Razgaitis, K. Rožanskas, A. Rudis, dr. A. Rugis, Č. ir O. Šadeika, P. ir R. Sakas, K. Šilnienė, Alf. Simonaitis, dr. J. ir p. Skirgudas, Ant. F. Skirius, L. ir L. Šmulkštys, P. Spe-tyla, dr. Vyt. Tauras, Tenney-Zilinskas, St. Tiškevičius, V. Tomkus, A. ir A. Trakys, V. Urbonas, Ant. Valavičius, Ant. ir S. Valys, V. ir M. Valys, Br. ir J. Vasys, dr. P. Vileišis, A. Viliušis, J. Vinciūnas, J. Vyšniauskas, K. Žalnieraitis, S. ir E. Zelba, A. Žūras.

Po 90 dol.: A. Gaska, dr. J. ir Br. Kuodis, A. ir V. Markevičius, J. ir R. Mikaila, dr. E. Repšienė.

88 dol.: H. Govarskas.

Po 85 dol.: Pr. ir O. Dovy-daitis, J. Preibys, J. Sakas, Vl. Staškus.

(Bus daugiau)

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo brolių A. L. Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus pirmininką inž. JONĄ JURKŪNĄ su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Lietuvių Tautinės Sąjungos
Chicagos Skyriaus Valdyba

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, Jo broliui inž. JONUI JURKŪNUI, jo šeimai ir visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą

Emilija Čekienė

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI su dukra MILDA, seserims TEOFILAI ir STEFANIJAI bei broliui JONUI su jų šeimomis giliausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Barbara ir Teodoras
Blinstrubai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo brolių JONĄ JURKŪNĄ ir gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Liucija ir Antanas
Mažekos

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI, dukrai MILDAI, seserims ir broliui JONUI su šeimomis reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Aldona ir Alfai Simonaiciai

A.A. Stasys Jurkūnas

Stasys Jurkūnas pereitą žiemą, kaip ir anksčiau, kitų metų žiemomis žiemojo Floridoje. Balandžio 10 d. grįžo į savo namus, Chicago, bet tuojau perkeltas į ligoninę, kur 1983 m. balandžio 11 d. 8 val. vak. mirė, dėl širdies sutrikimo.

Balandžio 15 d. vakare Petkaus Marquette koplyčioje įvyko atsisveikinimas su a. a. Stasiu Jurkūnu. Atsisveikino organizacijų, kurių gretose Velionis dirbo, atstovai: Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos (Ig. Andrašūnas), Chicagos Lietuvių Tautinių Namų (M. Valiukėnas), Tautos Fondo (J. Žemaitis), Baltijos Klubas (P. Vėbra). Religinę dalį vedė kan. A. Zakarauskas.

Velionio Stasio Jurkūno asmenį ir jo nueitąjį kelią gražiai atskleidė Domas Adomaitis, kaip jis įvade pasisakė — Dvidešimt trys metai išgyventi su Velioniu po vienu stogu įpareigoja mane tarti atsisveikinimo žodžius. Toliau D. Adomaitis kalbėjo:

— A. A. Stasys Jurkūnas buvo šviesus išmintingas ir draugiškas žmogus. Gimęs 1904 m. gegužės 22 d. ir vaikystę praleidęs gimtajame Vindeikių kaime, Musninkų valsč., Ukmergės apskr. Buvo vyriausias šešių vaikų šeimoje. Caro laikais baigė pradžios mokyklą.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą sulaukė būdamas 14 m. jaunuolis. Visi žino, kad Lietuvai teko su ginklu išsikovoti nepriklausomybę nuo nedraugiškų kaimynų. Jo tėviškės kaimas ir miestelis kelis kartus ėjo iš rankų į rankas, kol lenkai buvo galutinai išvyti. Stasys buvo per jaunas išeiti su vyresniais kaimynais Lietuvos kariuomenės savanoriu, bet kovų, kautynių išgyvenimai subrandino jį sąmoningu lietuviu.

1927 m. atlikęs karinę prievolę Gusarų pulke, Stasys išmoko ir įsijungė į apylinkės veiklių vyrų būrį. Su jais Velionis dirbo ne tik šaulių ir tautininkų eilėse, bet suorganizavo, įsteigė vietos kooperatyvą. Šį kooperatyvą Stasys vedė iki pat pasitraukimo iš Lietuvos, 1944 m.

Vokiečių okupacijos metais Stasys priklausė Lietuvos Laisvės Kovotojų pagrindiniui ir jį materialiai rėmė, skleidė pagrindžio spaudą.

1947 m. iš Merbecko stovyklos, Vokietijoje, atvyko į Chicago pas žmoną Sofiją, kurią jau anksčiau, kaip JAV gimusią, iškvietė jos brolis Stasys Čirbulis. Pradžioje Stasys dirbo nelengvą fizinį darbą, vėliau, kooperatyvo patirties paska-

A. A. Stasys Jurkūnas

tinti, Stofija ir Stasys Jurkūnai įsigijo nuosavą krautuvę ir darniai vedė iki pensijos amžiaus.

Velionis Stasys buvo švie-

Mečys Valiukėnas

sus žmogus, sekęs ne tik lietuvių gyvenimą, bet ir pasaulinius įvykius, susidarydamas dėl jų savą nuomonę. Velionis visą gyvenimą artimiesiems buvo ne tik vyriausias brolis, bet ir globėjas, padėjęs patarimais ir finansais.

Stasio Jurkūno palaikai palaidoti šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse (1983. IV. 16). Šv. Mišias už jo Vėlę atnašavo kun. kleb. Antanas Zakarauskas, giedojo solistas J. Vaznelis, vargonavo Ant. Kalvaitis. Kapinėse religines apeigas atliko kan. V. Zakarauskas. Velionį palydėjo šimtų automobilių dalyvių vilkstinė.

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, žmoną SOFIJĄ, dukrą MILDĄ, brolių JONĄ, seseris TEOFILĘ ir STEFANIJĄ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

Roma ir Viktoras Masčiai
Severina ir Nardis Juškai
Bronė ir Albertas Kremeriai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, Jo broliui inž. JONUI JURKŪNUI, jo šeimai ir visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą

Kazimiera ir Aleksas
Laikūnai

Jesus needs YOU to bring the
springtime of His love to the world.
STOP, LOOK, LISTEN —
He may be calling you
to follow Him NOW.

For mores information about the religious
community founded by Archbishop Jurgis Matulaitis write to: Sister Superior Immaculate Conception Convent, Putnam, Ct. 06260.

ŠIMTAMETĖS AUSZROS SUTIKTUVĖS

ANTANAS JUODVALKIS

Šimtametei AUSZROS sukakčiai atžymėti, didesnėse lietuvių nausėdijose vykdomi minėjimai, ruošiamos parodos, supažindinama su pogrindyje leidžiama spauda. Bet didžiausias pa-

minklas paliks faksimiliniu būdu perspausdinta originali AUSZROS laida. Ši labai sunkų ir išlaidingą darbą atliko pedagogė-kultūrininkė Alicija Rūgytė, Lietuvių istorijos draugijos

vardu. Šios draugijos širdis ir varyklis, per visus 26 veiklos metus, buvo ir tebėra Alicija Rūgytė, nors nominaliniais pirmininkais yra buvę visa eilė istorikų.

Perspausdintos AUSZROS sutiktuvės įvyko balandžio 17 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Popietę pravedė valdybos pirm. dr. Jonas Račkauskas. Apie AUSZROS atsiradimo aplinkybes, įtaką ir reikšmę, kalbėjo istorikas ir šios knygos redaktorius Jonas Dainauskas. Gyvu žodžiu teigė ir knygos įvade J. Dainauskas pažymėjo, kad AUSZRA buvo pirmas lietuvių kalba leidžiamas laikraštis, skirtas Didžiosios Lietuvos gyventojams lietuviams. Prieš AUSZROS pasirodymą buvo bandyta leisti religinio turinio leidinėlį ar studentų draugijų reikalams pranešimus, bet nei savo turiniu nei apimtimi negali prilygti AUSZRAI, kurios pasirodymas pradėjo lietuvių tautinės epochos pradžią. AUSZRA pradėjo skelbti lietuvių tautos atsiribojimą nuo kaimynų lenkų ir sukėlė jų pasipriešinimą. Kvietė dvarininkus, klebonus grįžti prie tautos kamieno ir šviesti Lietuvos liaudį.

AUSZRA neatsirado staiga, bet buvo ilgų mėnesių ir ne vieno žmogaus didelių pastangų vaisius. AUSZROJE rašė 74 bendradarbiai. Tai gražus ano meto lietuvių inteligentų skaičius. Pagal kilmę AUSZROS bendradarbius galima suskirstyti į šias grupes: 40% suvalkiečių, 40% žemaičių, 10% vilniečių ir 10% mažlietuvių.

Nors pirmojo AUSZROS numerio leidėju pasirašė dr. J. Basanavičius, bet toliau leidėjais pasirašydavo Lietuvos mylėtojai. Ilgai brandinta idėja leisti lietuviams laikraštį kilo ne vieno inteligento mintyse, daugelis apie tai galvojo ir tomis mintimis dalinosi.

AUSZROS steigėjais laikytini: dr. Jonas Basanavičius, dr. Jonas Šliūpas, Jurgis Mikšas ir Andrius Vištelis (Višteliauskas). AUSZROS redaktorais buvo: Jurgis Mikšas, Jonas Šliūpas, Martynas Jankus (paskutinius du numerius faktiškai red. buvo Juozas Andziulaitis). AUSZROS pirmieji 5 numeriai spausdinti Ragainėje, o nuo šeštojo numerio — Tilžėje. Iš viso išėjo 40 numerių, 29 sąsiuviniais, 1350 puslapių. Užsimokėjusių prenumeratorių buvo: 1883 m. — 69, 1884 m. — 240, 1885 m. — 250 ir 1886 m. — 195. AUSZRA buvo platinama siunčiant uždaruose vokuose paštu, per P. Kriaučiū-

ną, Marijampolėje ir J. Miliauskį, Rygoje.

Šioje faksimiliniu būdu perspausdintoje AUSZROJE telpa 1883 ir 1884 metų AUSZRA, o antroje knygoje tilps 1885 ir 1886 metų AUSZROS ir paaikšini- mai.

Po paskaitos rašytojas-poetas A. Bagdonas pats ir jo paruošti studentai paskaitė ištraukas: Paminėjimas Birutos kapo — A. Bagdonas, Lietuvių kalba — Aušra Jasaitytė, Tadeušas Kosciūška-Lietuvininkas — Vytautas Kirvelaitis, Viltis — Rima Polikaitytė, Laimės valanda — Aleksandra Gražytė.

Vyrų skaitytos ištraukos buvo ilgokos ir nuobodokos. Reikėtų ribotis neilgesniais 5 min. skaitiniais. Visų skaitytojų lietuvių kalbos tarimas ir skaitymas buvo raiškus ir malonus, o studentės žiūrovus papirko puikiais tautiškais rūbais. Susirinkusieji nuoširdžiai paplojo, o A. Rūgytė įteikė po knygą.

Žodį tarė ir pedagogė Alicija Rūgytė, papasakojusi patirtus sunkumus renkant AUSZROS komplektus, ieškant mecenatų ir verbuojant prenumeratorius. Ieškant AUSZROS visų leidinių, teko pasiekti net Kanadą, iš kur pats savininkas AUSZROS komplektą atvežė, savaitę pagyveno kol buvo perspausdintas ir parsivežė atgal. Šimto metų AUSZROS popierius yra sudulėjęs ir nesiryžo siųsti paštu, kad atidarius siuntinį nebūtų rasta vien popierio dulkės.

Dėkojo šioms geradariams: Valdui Adamkui, Teodorui Blinstrubui, Jonui Dainauskui, Broniui Kvikiui, Vitaliui Matulaičiui (iš Kanados), dr. Kaziui Pemkui, seselei Perpetuai bei kitiems įgalinusiems AUSZRA perspausdinti.

Šiuo metu nelengva knygas leisti, jei nėra mecenatų bei rėmėjų. Finansiniam užnugariui užsitikrinti, draugijos reikalų vedėja ir išdininkė A. Rūgytė surado visą eilę rėmėjų, kurie įgalino AUSZRA perspausdinti. Stambieji aukotojai: Jonas Markvaldas — 1,000 dol.; Alicija Rūgytė, įamžinusi savo tėvą dr. J. Rūgį — 1,000 dol.; Zanavikijos red. komisija (kun. J. Duoba, J. Kaunas, A. Rūgytė ir J. Tamulis) — 650 dol.; švieksniškių draugija — 200 dol.; Dr. A. ir E. Razmos — 200 dol.; J. Graudušienė — 150 dol.; 15 šimtininkų; 13 po 50 dol. ir trejetas šimtų prenumeratorių.

Mecenatų tarpe pasigendame daugelio kultūrinių darbų rėmėjo — Lietuvių Fondo, nors metinio narių suvažiavimo metu, Pelno skirstymo komisijos pirmininkas pranešė, kad per Kultūros tarybą AUSZROS

100 metų paruošimo darbams duota 2,000 dol.

Ar ruošiamasi perspausdinti antrą kartą?

Baigiant AUSZROS sutiktuvių popietę, PLB valdybos vardu A. Juodvalkis pasveikino leidėjus ir padėjo pedagogei A. Rūgytei už greitą AUSZROS perspausdinimą ir paskleidimą lietuviškosios visuomenės tarpe.

Po programos visi dalyviai, kurių buvo pilna žemutinė salė buvo pavaišinti užkandžiais, kava ir vynu. Lietuviškoji visuomenė dėkinga Alicijai Rūgytei už tokį prasmingą ir vertingą darbą.

Lietuvių istorijos draugija yra išleidusi visą seriją istorinių veikalų. AUSZRA taip pat leidžiama Lietuvių Tautos praeities knygų serijoje ir sudaro VI tomą. Knyga įrišta į kietus drobinius apdarus su pauksuotu užrašu ir sudaro VI tomą. Išleido Lietuvių istorijos draugija. Redagavo Jonas Dainauskas. Lėšas sutelkė Alicija Rūgytė. Patarėjas dr. Jonas Račkauskas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė 1983 m. Chicago. Kaina nepažymėta, bet parduodama po 20 dol. Gaunama pas leidėjus (A. Rūgytė — 6547 So. Washenaw Ave., Chicago, Ill. 60629) ir knygų platintojus.

SUSIDOMĖJIMAS DIDELIS

Sol. Nelė Paltinienė

Chicago lietuviai labai domisi gegužės 8 d. Jaunimo Centre "Margučio" rengiamu koncertu, kuriame programą atliks muz. Arvydas Paltinas, buvęs Klaipėdos "Kopų balsų" estradienio orkestro vadovas ir jo žmona sol. Nelė Paltinienė. Šiuo metu Paltinai gyvena Vakarų Vokietijoje. Koncerto bilietus platina Vaznelių prekyba. Taipogi galima įsigyti "Margučio" raštinėje.

★

• "Margučio" radijo programa perkelta į WCEV stotį. Programa girdima nuo pirmadienio iki penktadienio 9-10 val. vak. banga 1450 AM.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos nariui

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo brolių inž. JONĄ JURKŪNĄ, žmoną SOFIJĄ, dukterį MILDĄ su šeima ir seseris TEOFILĘ RYMANTIENĘ ir STEFANIJĄ KUZMICKIENĘ su šeimomis giliai užjaučiame ir drauge liūdime

Felicija ir Vytautas Izbickai
Bronė ir Jonas Vasiai
Alė ir Povilas Žičkai

Tauriam lietuviui

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI, dukrai MILDAI su šeima, seserims: SOFIJAI, ONAI, STEFANIJAI ir TEOFILEI su šeimomis broliui JONUI su šeima ir kitiems giminėms reiškiamo mūsų gilią užuojautą ir kartu liūdime

Bronė ir Antanas Kalvaičiai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo broliui inž. JONUI JURKŪNUI, jo šeimai ir giminėms reiškiamo gilią užuojautą

Leokadija ir Antanas
T v e r a i

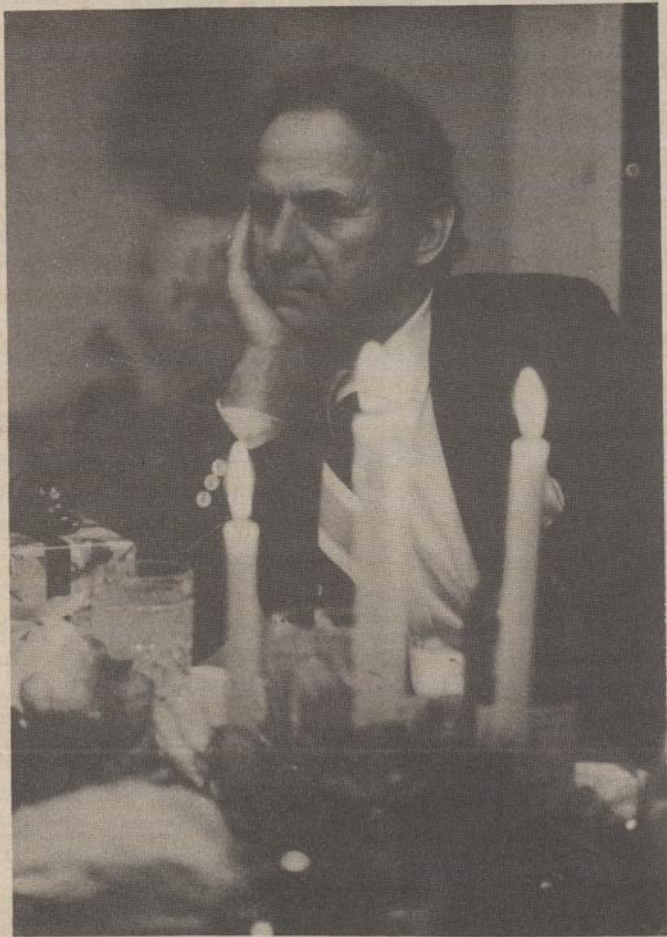
Mielam bičiuliui

A. + A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, gilaus skausmo ir liūdesio valandoje žmoną SOFIJĄ, dukrą MILDĄ su šeima, brolių inž. JONĄ su šeima, seseris TEOFILĘ ir STEFANIJĄ su šeimomis ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Kostas Gasparaitis
Ona Šiaudikienė
Julė ir Jonas Žostautai
Leokadija ir Juozas Žvyniai

Klemensas Galiūnas per praėjusias Kalėdas.

MIRĖ KLEMENSAS GALIŪNAS

Santa Barbaroje, Kalifornijoje, 1983 m. balandžio 4 d. mirė Klemensas Galiūnas. Palaidotas balandžio 9 d. Santa Barbaros kapinėse. Velionį palydėjo visa santabarbarėnų lietuvių bendruomenė ir gausūs draugai iš Los Angeles. Atsisveikinimo žodžius kapinėse pasakė velionio artimiausių draugų grupės vardu Bronys Raila, valstybinės tarnybos Lietuvoje bendradarbių vardu dr. Petras Pamataitis, iš literatų ir kultūrininkų poetas Bernardas Brazdžionis, Los Angeles Dramos sambūrio pirmininkas Vincas Dovydaitis ir nuo Santa Barbaros lietuvių Bronius Rozinskas (prieš dešimtme-

tį čia atplaukęs savo laivu iš Lenkijos).

Klemensas Galiūnas buvo gimęs 1913. XII. 16 d. Lietuvoje, Joniškio valsčiuje, Jovaišių kaime. Amerikon atvyko su šeima 1949 metais, pradžioje apsigyveno Los Angelese, vėliau apie porą dešimtmečių Santa Barbaroje (už 90 mylių), tačiau niekad nenutraukė bendravimo su gausinga Los Angeles lietuvių bendruomene. Pats išsilavino į aukštos klasės mūro darbų specialistą. Kaip kontraktorius Santa Barbaroje ir apylinkėse atliko daug stambių ir gražių darbų ir pats tvirtai išikūrė. Mirtis ištiko netikėtai (nuo galvos smūgio). Velionis paliko Oregone gyvenančią dukte-

rį žvilę su šeima, taip pat ten atsiskyrusią žmoną, o prie savęs sūnus Marių ir Rimą užaugusius, bet, deja, netvirtos sveikatos.

K. Galiūnas buvo labai populiarius ir mėgiamas ypač Los Angeles lietuvių kultūrinės bendruomenės tarpe. Jis gausiai aukom ar ir stambiom premijom rėmė lietuvių kultūrinę veiklą, literatūrą, muziką, dramą, sambūrį. Pats mėgo dainą, vaidybą, poeziją, ypač humorą ir toje plotmėje ne kartą viešai pasireikšdavo. Vertino visų pažiūrų patriotus, arčiau laikėsi tautinėje srovėje.

Ilgai jo pasigėsim, kaip vertingo žmogaus ir kultūrinio mecenato. (—br.)

DR. ALEKSANDRAS ŠTROMAS

ilgesnį laiką vėl viešėjo Amerikoje. Balandžio 13-16 dienomis dalyvavo konferencijoje Stanfordo universitete (Kalif.), kaip dr. Roberto Conquesto redaguojamos politinės knygos bendra-autorius (Pabaltijo ir SSSR santykių problemai). Dr. Štromas šiuo metu pradėjo ruošti veiklą apie Sov. Sąjungos pobreznevinę situaciją. Tam tikslui nuo šio rudens, kaip vizituojančis profesorius, atvyks į Stanfordą ir metus dirbs prie šio veikalo Hooverio Institute. Kartu atvyks ir jo žmona, žinoma dainininkė Violeta Rakauskaitė.

Trumpai aplankęs savo Los Angeles bičiulį Br. Railą ir kai kuriuos draugus amerikiečius, dr. Štromas balandžio 19 d. išskrido į Angliją.

HARTFORD**RELIGINĖS MUZIKOS KONCERTAS**

Hartfordo lietuvių šv. Trejybės bažnyčioje balandžio 10 d. įvyko neeilinis religinės muzikos koncertas, lietuvių parapijų metų užbaigimo proga. Jį atliko sol. Gina Čapkauskienė iš Montrealio, akompanuojant dr. Sauliui Cibui iš Bostono ir vietiniai: muzikas Jurgis Petkaitis vargonais ir W. Williams — trumpete. Šio koncerto programos pagrindą sudarė: G. F. Haendel, J. S. Bach, H. Purcell ir G. P. Telemanu kūriniai iš baroko laikotarpio. Be to, buvo atlikti W. A. Mozart, ir programos viduryje, S. Gailėvičiaus ir G. Gudauskienės kūriniai.

Solistė su pianistu, prie altoriaus, o prie vargonų J. Petkaitis ir W. Williams su trumpete, pasikeisdami, tikrai sužavėjo beveik pilną bažnyčią klausytojų. Šio koncerto rengėjai buvo inž. Ignui Budriui pirmininkaujant, Hartfordo organizacijų komitetas. Komitetas išspausdino turiningą koncerto programos knygutę,

Būk sveika, meile ir ištikimybė!**Alė Rūta**

Los Angeles — Angelų Karalienės miestas. Šypsos žali Kalifornijos kalneliai; sodrus, jaunas pavasario lietus bučiuoja žemę...

Vieno žaliuojančio ir žydinčio kalnelio viršūnėj stovi jaukus namas; aukštais laiptais į jį vaikšto du žmonės, kurie visados eina ir važiuoja visur drauge.

Jų keliai drauge vingiuoja pusę šimtmečio. Kai jauni ir abu gražūs prisiekė vienas antram meilę ir ištikimybę, tuomet — gegužės pradžioje — žydėjo kvapiausios ir švelniausios Lietuvos gėlės: tuomet jų veidai degė jaunystėje, o žvilgsniai siekėsi tolumų...

Tėvynės negandai pasuko jų kelius į užsienį — Prancūziją, paskui į Ameriką. Iš tų kelių keelių jie parsivedė dvi gražias dukras; o dabar jau namus puošia ir dvi gražuolės anūkės...

Žmogaus keliai nebūna vien rožėm ir baltom alyvom kloti... Ir jų kelias turėjo būti grįstas sunkiu darbu. Ir kūryba. Ir Tėvynės likusiais rūpestis. Ir bendrieji lietuvių tautos reikalai. Ir pasipylė tais rūpesčiais bei viltimis surašytos knygos...

Tačiau jie laimingi. Nes ištikimybė ir meilė eina su jais drauge. Ir jie daugelio mylimi, visur laukiami...

kurioje buvo aprašyta ir šv. Trejybės parapijos istorija.

Po koncerto, bažnyčios salėje, įvyko minėjimas-vakarienė, į kurią atsilankė arti 300 žmonių; vietinių ir iš toliau. Čia trumpai kalbėjo: inž. I. Budrys, klebonas kun. J. Matutis ir vakarienių vadovas teisėjas Pranas Mončiūnas, kuris papasakojo savo senų laikų parapijos gyvavimo prisiminimus. Šis puikus religinės muzikos koncertas — tai tikra prošvaistė atgaivinti kasdieninį Hartfordo ir apylinkės lietuvių gyvenimą.

Lionginas Kapeckas

Ir Angelų mieste tais ilgaus laiptais į kalną, į žydėjimu apsuptus jų namus kops daugelis draugų, — pasveikinti. Jų dukros žydinčio gegužio pradžioj ruošia jiems puotą.

Sveika, meile ir ištikimybė!

Penkiasdešimt bendro gyvenimo metų. — Bronio ir Danetos Railų.

Nedaugelis tokių laimingų porų.

Juos sveikina žinomi ir nežinomi, pastebėti ir nepastebėti jų bičiuliai.

Po sodraus lietaus žaliuoja Kalifornija. Ilgo, darnių žingsnių kelio gale žydi visi žiedai.

ST. PETERSBURG**VEIKIA JŪROS ŠAULIAI**

Palangos jūrų šaulių kuopa St. Peterburge pradėjo rodyti savo buvimą, kai iš Detroito nuolatiniame gyvenime persikėlė jūros šaulys Steponas Lungys su žmona.

Balandžio mėn. 6 d. Seminole parke suruošė pikniką-gegužinę; oras pasitakė labai geras, saulutė nuo pat ryto iki vakaro glamonėjo savo maloniais spinduliais kiekvieną atvykusį pakvėpuoti grynu oru. Buvo svečių net iš Kanados.

Visi buvo pavaišinti skaniais pagamintais valgiais: viščiukai, dešrelės su kopūstais, keptos ir rūkytos žuvys, o didelių vėžių kiek tik kas norėjo. Gardu, kaip devyni medūs! Girdėjosi pagirimai šeiminkams, virėjoms gaminusioms tuos skanius patiekalus. Tai: M. Baranauskienė, V. Budrikienė, A. Jonikienė, P. Karaitienė, E. Lungienė, A. Lukienė, M. Makarenkienė. Gėrimais rūpinosi A. Lukas, A. Budrikis.

Visą pikniką tvarkė V. Baranauskas, St. Lungys ir J. Butkus. Šokiams grojo Alechikas.

Visų nuotaika linksma, pakili, nuoširdi pasiliks ilgai atminty. (mk)

NOTARY PUBLIC**JUOZAS MIKONIS — Realtor**
savininkas**EAST SHORE REALTY**

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Turime namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač apie naują parapiją. Taip pat ir naujoji lietuvių kolonijoje, SUNNY HILLS, Floridoje, 955 mylios nuo Clevelando.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom kreiptis į mano įstaigą.

Pranešame buvusioms mokinėms, draugams ir pažįstamiems, kad š. m. balandžio 19 d. Melbourne amžinai užmerkė akis išraiškos šokio pionierė Lietuvoje ir Australijoje

DANUTĖ NASVYTYTĖ-GABRIJOLIENĖ.

Liko vyras Stasys ir sūnus Sigitas su šeima, gyveną Melbourne. Gerbdami mirusios atminimą praneša

Seserys Giedrė Gudauskienė ir Salomėja Valiukienė, pusseserės ir pusbroliai Nasvyčiai ir Banaičiai su šeimomis.

A. A.

DANUTEI**NAVYTYTEI-GABRIJOLIENEI**

mirus, jo seseriai GIEDDREI GUDAUSKIENEI su šeima ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Aldona ir Vincas Juodvalkiai

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

ISPŪDINGAI PAMINĖTA AUŠROS SUKAKTIS

Minėjimas buvo pradėtas balandžio 10 d. mišiomis šv. Antano parapijos bažnyčioje už gyvus ir mirusius spaudos darbuotojus. Atnašavo ir tam minėjimui pritaikintą pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas.

Aušros minėjimas-akademija buvo pravesta gražiai papuoštoje parapijos salėje. Naujai įrengtos scenos gale visiems į akis krito Mykolo Abariaus pieštas didelis plakatas. Plakato kairėje pusėje matėsi Dr. Jono Basanavičiaus portretas su jo gimimo ir mirimo datomis. Dešinėje — Gedimino pilis ir netoli jos nešas knygas knygnešys. Plakato viršuje užrašas "100 metų" ir viduryje rūtų vainike patalpintas pirmojo Aušros nr. viršelis ir datos: 1883-1983. Kairėje stovėjo Amerikos, o dešinėje — Lietuvos vėliavos. Naujai

įrengta scena — paauskstinimas dailiai ir gražiai atrodė. Scenos papuošimo mecenatai Ona ir Česys Šadeikos.

Akademiją-minėjimą pradėjo iš devynių organizacijų sudaryto komiteto pirmininkas Antanas Musteikis, kuris pasveikinęs programos atlikėjus ir į minėjimą atsilankčius savo žodyje paminėjo dvi Aušras. Viena Aušra, kuri kiekvieną rytą žadino lietuvių ūkininką keltis ir eiti prie darbo, o kita — lietuvių sukurtoji spausdintoji "Aušra" kuri pažadino lietuvių šviesuomenę siekti lietuviams ir Lietuvai laisvės ir išsivadoti iš rusiškojo okupanto vergijos...

Tolimesnei programai vesti pakvietė Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos pirmininką Albertą Misiūną, kuris į garbės prezidiumą pakvietė: šv. Antano parapijos kleboną kun. Alfonsą Baboną, minėjimo ko-

Balandžio mėn. 10 d. Detroite šv. Antano parapijos salėje Aušros šimtmečio minėjime dailininkas Viktoras Veselka su Juozu Jasiūnu išstatė savų drožinių ir audinių liaudies meno parodėlę. Prie kūrinių stovi V. Veselka ir sėdi J. Jasiūnas.

K. Sragausko nuotr.

miteto pirmininką Antaną Musteikį, paskaitininką dr. Algirdą Budreckį, parapijos choro vadovą muz. Stasį Sližį, Aušros gdynės spaudos parodėlės rengėją Algirdą Vaitiekaitį ir salės puošėją Mykolą Abarių.

Po kun A. Babono sukalbėtos invokacijos, Albertas Misiūnas atsilankčius suspažindino su paskaitininku dr. Algirdu Budreckiu. Algirdas Budreckis gimė Amerikoje ir mažas buvo nuvežtas į Lietuvą. 1940 m. grįžo į Ameriką ir čia pradėjęs vidurinius ir aukštuosius mokslus baigė. Yra visuomenininkas, priklauso net prie keleto organizacijų ir dirba su jaunimu. Jo senelis kilęs iš Vilniaus krašto, todėl ir jis priklauso Vilniaus Lietuvių Sąjungai ir yra sąjungos garbės narys.

Dr. Algirdas Budreckis savo 55 minučių paskaitoje paminėjo, kad Aušra nebūvo pirmutinis lietuvių laikraštis. Jau ir prieš Aušrą lietuviškų laikraščių ėjo net keleta. Papasakojo Aušros atsiradimo istoriją, to meto lietuvių nuotaikas, Aušros turinį ir artimes-

nus jos bendradarbius. Paskaita buvo turininga ir įdomi.

Po trumpos pertraukos sekė meninė dalis. Muziko Stasio Sližio vadovaujamas moterų choras padainavo Br. Budriūno 1-sios dalies kantatos "Tėviškės namai".

Po jos aktorius Vytautas Ogilvis padeklamavo anks-tyvesniųjų rašytojų kūrinius: Maironio "Miškas ūžia", Almino "Arkliai, keleiviai ir šunys" ir kitų.

Moterų vokalinis kvartetas vadovaujamas muz. Stasio Sližio padainavo keletą dainų.

Programos vedėjas Albertas Misiūnas padėkojo organizacijoms, kurios šį Aušros 100 metų sukakties minėjimą suruošė, programų atlikėjams ir gausiai į minėjimą atsilankusiems. Atsilankė tikrai nemažai. Buvo atvykusių iš Ann Arbor, Manchester, Flinto ir net Kanados ir pripildė visą salę.

Minėjimas baigtas visiems sugiedant Lietuvos himną.

Aušros 100 metų sukakties proga buvo surengtos dvi parodėlės. Aušros ga-

dynės parodėlę suruošė Algirdas Vaitiekaitis. Turėjo keturis skyrius: Sukilimas, Didysis žemtaičių Vysk. Motiejus Valančius, Spaudos draudimas, ir Aušra. Paveikslais, knygomis ir laikraščiais buvo pavaizduotas Aušros gdynės lietuvių gyvenimas.

Antroji paroda buvo surengta mokyklos klasėje. Ją surengė Viktoras Veselka ir Juozas Jasiūnas. Pirmasis turėjo išdėstęs įvairius eksponatus išdrožtus iš medžio, o antrasis įvairius lietuviškus audinius.

AUKOS ŠV. KAZIMIERO SUKAKČIAI

Šv. Kazimiero Sukakčių Komiteto užsimotiems darbams įvykdyti West Palm Beach apylinkės lietuviai, kunigo Vytauto Pikturnos paprašyti, aukoję:

Po \$100.00 — Vytas ir Aldona Bieliūnai, Elena Damijonaitienė, Antanas ir Bronė Jucėnai, Povilas ir Elena Mikšiai, kun. Vytautas Pikturna.

Po \$50.00 — Stasys ir Stasė Balčiūnai, Marija Slaviškievė, Marius ir Katryna Sodonai, Vytautas ir Albina Tomkai.

Po \$25.00 — Bronius ir Veronika Aušrotai, Adolfas ir Ona Baliūnai, Stasys ir Irena Giedrikiai, Jonas ir Albina Jokubauskai.

Po \$20.00 — Jadvyga Jokubaitienė ir N. N.

Po \$10.00 — Stasys ir Michalina Slabokai, J. K. Štarai, S. A. Štarai ir N. N. \$15.00 — A. A. Pilipavičiai.

Kiti aukoję po mažiau. Viso surinkta — \$940.00.

Šv. Kazimiero Sukakčių Komitetas savo ir kunigo Vytauto Pikturno vardu visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja.

Kun. Viktoras J. Dabušis
Komiteto išdininkas

Skaityt kit ir platinkit
D I R V A .

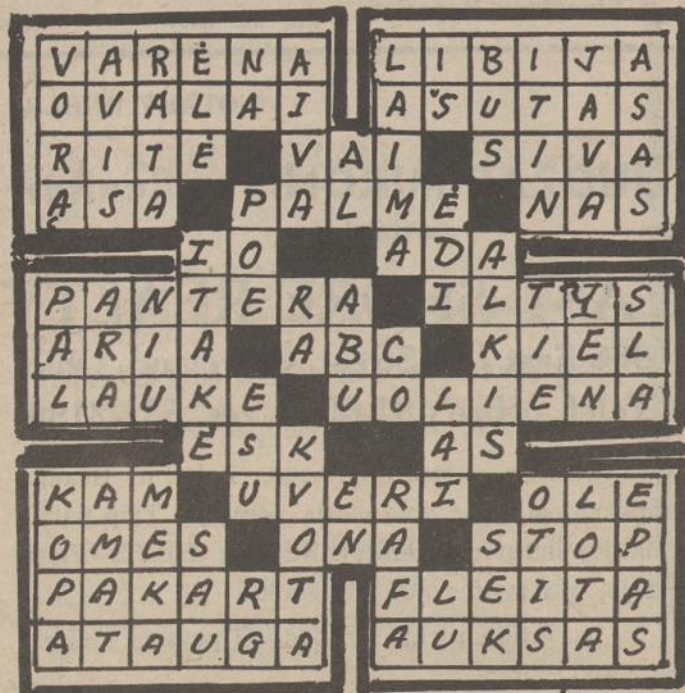
Galvosūkis Nr.15

Vietoj būkšnelių įstatykite raides ir gaukite garsų 13-to šimtmečio Europos valdovą. Iš gauto žodžio raidžių sudarykite naujus žodžius, tačiau tos pačios raidės negalima naudoti kelis kart. Žodžiai sudaromi tik iš tų 9-nių raidžių, kurias pagrindinis žodis turi. Štai tų naujai sudarytų žodžių reikšmės:

1. — — — — — Tautinis vyro vardas.
2. — — — — — Alžirio istorinis protėvis.
3. — — — — — Lietuvos miestas.
4. — — — — — Erdvė.
5. — — — — — Europietis.
6. — — — — — Apačia.
7. — — — — — Apdaras.
8. — — — — — Prancūzų rašytojas (pranc. rašyba).
9. — — — — — Slavas.
10. — — — — — Žinia.
11. — — — — — Graikų alfabeto raidė.
12. — — — — — Azijos gyventojas.
13. — — — — — Gyvenvietė.
14. — — — — — Šykštuolis.
15. — — — — — Gėrimas.
16. — — — — — Kruopa.
17. — — — — — Sidabrinės spalvos metalas.
18. — — — — — Vokietijos upė.
19. — — — — — Viliojantis ir žavimas.
20. — — — — — Sakmė.

b. agn—

Kryžiažodžio Nr. 14 sprendimas

b. agn—

Neseniai iš Lietuvos pasitraukęs prof. dr. Antanas Pranckevičius, balandžio 24 d. Dievo Motinos parapijos auditorijoje padarė pranešimą apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje, o duktė Viktorija kalbėjo apie ok. Lietuvos jaunimą. Pranešimą rengė LB krašto valdyba. Nuotraukoje kun. G. Kijauskas pristato susirinkusiems Pranckevičių šeimą: dukrą Viktoriją, dr. Antaną Pranckevičių ir jo žmoną.

J. Garlos nuotr.

VAIDILIEČIAI VĖL SCENOJE

V. MARIŪNAS

Mano susilietimai su Vaidilos teatru yra seni ir gimiškai artimi. Veiklai kūrybiškai liepsnojant, būdavau daugelio jo pastatymų garsintojas prieš pasirodymus ir vertintojas po pasirodymų. Jam prieš maždaug penkiolika metų užmigęs, vis jausdavau skausmingą tuštumą Clevelando lietuvių kultūrinėje veikloje. Todėl, kai 1976 metais atėjau į Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdybą kultūrinei veiklai organizuoti, pirmuoju savo uždaviniu užplanavau Vaidilos teatro pabudinimą. Visa apylinkės valdyba su pirmininku Jurgiu Malskiu tam uždaviniui jautriai ir energingai pritarė. Užkalbinau režisorių Petrą Maželį. Jis buvo pasirošęs vėl dirbti. Sušaukiau vaidiliečių susirinkimą. Jie jau buvo pasiilgę scenos. Išsirinko valdybą. Apylinkės valdyba savo lėšomis pagamino Vienuolio dramą "Prieblanda" atspaudus. Su ta drama buvo ryžtasi vėl pradėti Vaidilos teatro darbą. Bet Vienuolio drama pasirodė kiek per klasiška. Jos statymas buvo atidėtas. Pasirinkta Grušo modernesnė drama "Meilė, džiazas ir velnias". Ir tos padauginimo apylinkės valdyba pasirūpino. Pradėtos repetitijos. Bet režisierius įklimpo į viršvalandinius tarnybos darbus. Pasitaikė labai sunki žiema. Jaunieji vaidintojai ėmė nebeatvykti į repetitijas. Vaidila vėl užsnūdo, bet nemirė.

Išėjęs į pensiją, režisiorius Petras Maželis vėl pasiilgo sceninio darbo. Todėl šį kartą jau pats ėmėsi iniciatyvos. Akstiną gal bus davęs Vaidilos teatro narys — veteranas Algis Rukšėnas, pats parašęs farsą "Posėdis pragare" ir pažadinęs režisoriaus aistrą jį pastatyti.

Rež. Petras Maželis į talką pasikvietė energingą Clevelando lietuvių veikėją Oną Jokūbaitienę bei veteranus vaidiliečius Dučma-

na, Citulį, Apanavičių, Dundurą ir sudarė teatro administraciją. Kitiems teatro nariams pritarus, Petras Maželis išrinktas režisiorium ir meno vadovu, o Ona Jokūbaitienė — teatro valdybos pirmininke.

Kad vėl susitiktų su savo ištikimais žiūrovais bei rėmėjais, Vaidilos teatras balandžio 23 d. Clevelando lietuvių namuose surengė Draminės literatūros vakarą. Vakarą programą sudarė kai kurios scenos iš aktyviaisiais metais statytų veikalų. Suvaidintos dvi scenos iš A. Landsbergio dramos "Penki stulpai turgaus aikštėje", monologas iš Maiironio "Kęstučio mirtis", scena iš Grušo "Tėvas" ir iš Inčičiūso "Dr. Vincas Kudirka". Šiose iškarpose vaidino daugiausiai Vaidilos aktoriai-veteranai: R. Apanavičius, R. Kudukis, R. Zorska, V. Žilionytė, V. Plečkaitis, J. Citulis, G. Plečkaitienė ir pats P. Maželis. Džiugu pastebėti, kad jie nėra nustoję nei sceninės orientacijos, nei vaidybinio jautrumo. Išskirtinai ryškūs buvo R. Apanavičius, P. Maželis, G. Plečkaitienė ir V. Žilionytė. Daug žadančios jėgos naujokai: R. Apanavičiūtė, A. Apanavičius, V. Nasvytytė, D. Barzdukas ir V. Staniškis.

Programą užsklendė scena iš Alg. Rukšėno farso "Posėdis pragare". Kūrinio neskaicius, negalima pasakyti, ko jis vertas. Rodytoji scena liudytų, kad pastatyme lauktina naujoviškių ir jaunatviškai triukšmingų draminių situacijų. Gyvoje ir sceniškai spalvingoje iškarpoje dinamiškai reiškėsi pats autorius A. Rukšėnas, rež. P. Maželis ir jaunieji "velniūkščiai": A. Apanavičius, D. Barzdukas, R. Giedraitytė (išsiskirianti), V. Nasvytytė, V. Staniškis ir A. Stungienė (spalvingai ryški).

A. Landsbergio dramos akustinį foną sukūrė Clevelando skautų dainos viene-

Reginos Ingelevičienės tapybos apžvalginė paroda įvyks š. m. gegužės 7-8 d. d. Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Atidarymas 7 val. vak. Lankymo valandos: šeštadienį nuo 1 iki 9 val. vak. ir sekmadienį nuo 1 iki 6 val. vak. Bus išstatyta 100 paveikslų. Atidaryme kalbės dail. A. Kašubienė. Parodą rengia R. Ingelevičienės dukterys Regina Kudzmienė ir Marija Vygantienė. Nuotraukoje paveikslas "Motinystė".

tas "Budėk", vadovaujamas A. Bielskaus ir palydimas kanklininkės E. Muliolytės.

Į vakarą atsilankė džiuginančiai daug žiūrovų. Atbudusį Vaidilos teatrą jie labai šiltai sutiko. Visi džiaugėsi daug žadančia pradžia ir ypačiai jaunų jėgų į teatro veiklą įsiliejimu.

Vaidilos teatras su A. Rukšėno veikalų lapkričio mėnesį dalyvaus Chicagoje JAV LB Kultūros tarybos ruošiamam Teatro festivalyje, o po jo su tuo pačiu veikalų rodytis ir savo namuose — Clevelande. Tada jau galėsime vertinti ką jie gali ir ko pasiekė. Dabar tik — kad uždanga liktų ilgiems laikams pakelta!

HOT SPRINGS

MOTERŲ SĖKLYČIOS PAVASARINIS POBŪVIS

Su žydinčiom vyšniom ir jazminais, Hot Spring Moterų Sėklyčia turėjo savo metinį pavasarinį pobuvį balandžio 10 d. Po pamaldų, žmonės rinkosi į gėlėmis papuoštą salę. Užėmus prie stalų vietas, Viktorija Kiburienė, kuri pravedė pa-

rengimų programą, pakvietė kun. P. Padlabą sukalbėti maldą ir tarti trumpą žodį.

Po to svečiai buvo pakviesti vaišintis įvairiausiu maistu, pyragais, kava ir gėrimais. Nuraminus alkį, sekė trumpa meninė programa, kurią atliko Moterų Sėklyčios oktetas. Oktetas susideda iš L. Gudėlienės, F. Dimgailienės, K. Stasiūnaitienės, A. Kalvienės, K. Sadauskienės, L. Tamošaitienės ir O. Tamošauskienės. Du atskirus duetus padainavo L. Gudėlienė, K. Sadauskienė ir D. Vilimienė, solo dainavo D. Vilimienė. Poezija skaitė I. Sirutienė.

Sceną meniškai išpuošė Juozas Kiburas, Daininin-

kės ir visos prisidėjusios moterys prie meninės dalies atlikimo buvo apdovanotos gėlėmis, kurias prisegė Lilė Kazienė ir V. Kiburienė. Gėles paaukavo ir paruošė, Lilė ir Aleksas Kaziai. Plokštelių muziką ir garso transliavimą pravedė Tautvydas Jankus ir Aleksas Kazis. Po programos vyko gausus laimės šulinys. Ir po kelių valandų malonaus ir šilto pabuvojimo žmonės skirstėsi namo.

Moterų sėklyčiai pirminkauja L. Gudėlienė.

(lk)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

A. A.

JUOZUI OŽINSKUI

mirus, žmoną ALBINĄ su šeima, jos seseris su šeimomis ir jos brolių VINČĄ GELGOTĄ nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu

Nora Braziulienė

A. A.

JUOZUI OŽINSKUI

mirus, giliame liūdesyje likusius žmoną ALBINĄ, dukras DAIVĄ ir VIDĄ, sūnų ALVYDĄ su šeima bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Stasys ir Lina Slabokai

Iš Vaidilos teatro pirmojo pasirodymo Clevelando visuomenei.

J. Garlos nuotr.

Australijos lietuvių sportininkų Clevelande belaukiant

Š. m. birželio mėn. pradžioje Clevelando lietuviai turės progą parodyti vaišingumą Australijos lietuviams, atvykstantiems į JAV lietuvių dienas ir lankantiems visas didžiąsias lietuvių kolonijas. Vienas šimtas įvairių sporto šakų sportininkų atskrenda tiesiai iš Melbourne į Clevelandą š. m. birželio mėn. 4 dienos rytą. Jų priėmimui yra sudarytas specialus komitetas, kuriam pirmininkauja Vladas Plečkaitis. Komitetą sudaro virš 20 asmenų, kurių tarpe yra daug jaunimo atstovų. Savo pirmame posėdyje, įvykusiame š. m. 14 dienos vakare, komitetas išrinko prezidiumą ir pasiskirstė pareigomis. Pirmininku išrinkta Vladas Plečkaitis, sekretorė — Kristina Rociūnaitė, vicepirmininkais: Romas Būblys — Lietuvių Namų direktorius, Jurgis Malskis — LB apylinkės pirmininkas, Juozas Kijauskas — "Žai-bo" klubo pirmininkas ir Romas Apanavičius — "Žai-bo" klubo ir komiteto išdėininkas. Komitete dalyvauja spaudos ir radijo atstovai ir įvairių sričių talkininkai.

Pats pagrindinis to komiteto uždavinys yra parūpinimas nakvynių australiečiams svečiams. Tam tikslui sudaryta atskira komisija, kuriai pirmininkauja Jurgis Malskis ir talkininkauja Barbara Taraškienė, Vytas Čyvas, Kristina Rociūnaitė, Danutė Sirgedienė, Rūta Giedraitytė ir Giedrė Kijauskienė. Artimiausiu laiku tos komisijos nariai kreipsis į Clevelando lietuvių su prašymu priimti svečius birželio 4-6 dienų savaitgalį. Netenka abejoti, kad į tą prašymą ypatingai šiltai atsilieps tos šeimos, kurių nariai turėjo progą patirti Australijos lietuvių nuoširdumą.

Sudaryta programa svečių priėmimui, Lietuvių Namus panaudojant kaip pagrindinę susibūrimo ir in-

formacijos būstinę. Šeštadienio vakare numatomas susipažinimo pobūvis, kuriame tikimasi ir gausaus jaunimo atsilankymo. Vėliau bus paskelbta speciali sporto žaidynių tvarka. Komiteto nariai turi svečių sąrašus, kuriuose šalia pavardžių taip pat nurodytas amžius ir net šeimos kilimo vieta Lietuvoje.

Po šeštadienio susipažinimo vakaro ir sekmadienio žaidynių, numatyta svečius supažindinti su Clevelando miesto įžymenybėmis, tuo tikslu kreipiantis į patyrusią turistinių kelionių vadovę Dalią Orantaite, kad pirmadienį svečiai būtų įdomiai užimti. Antradienį, birželio 7 d., 10 val. ryto svečiai lėktuvu išvyksta toliau, numatydami aplankyti Detroitą, Baltimorę, Bostoną, Torontą ir po Antrųjų Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynių Chicagoje per San Francisco grįžti namo.

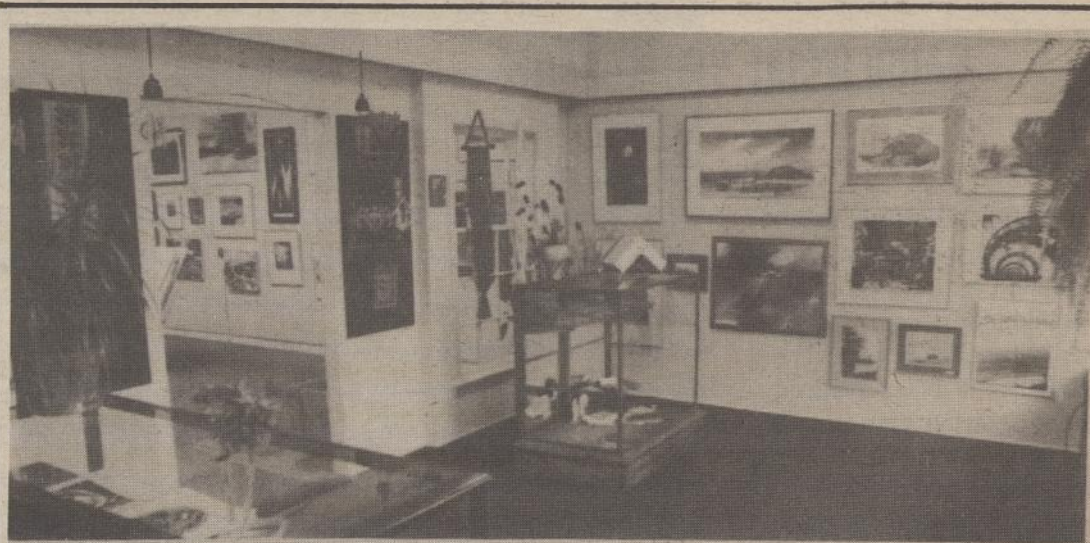
Visuomenė bus informuojama apie australiečių viešnagės programą, tuo tarpu komitetas kreipiasi į visus su prašymu pranešti komisijos nariams apie numatomą svečių apnakvindinimą.

Aurelija Balašaitienė

• **Kun. Balys Ivanauskas**, buvęs šv. Jurgio parapijos klebonas, dabar pasitraukęs pensijon ir gyvenęs Vermilion, Oh., Dirvą anksčiau parėmęs 1000 dol. auka, dabar vėl atsiuntė 20 dol. laikraščio sustiprinimui. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti **ZENONUI** (216) 531-2211 arba **SAULIUI** (216) 461-3500.

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **BALANDŽIO 30 D.** ir **GEGUŽĖS 1 DIENOMIS** Clevelando Ateitininkų metinė šventė, koncertas ir šokiai šeštadienį ir iškilmingas posėdis sekmadienį Dievo Motinos parapijos salėje.

• **BALANDŽIO 30 D.** Clevelando ramovėnų vyrų choro dešimtmečio minėjimas-balius Lietuvių Namuose.

• **GEGUŽĖS 14-15 d.** Skaučių Židinio parengimas.

• **GEGUŽĖS 15 D.**, 11:30 val. šv. Jurgio salėje metinis parapijos susirinkimas ir tarybos narių rinkimai.

• **GEGUŽĖS 21 D.** LKVS "Ramovės" suvažiavimo balius, Lietuvių Namuose.

• **GEGUŽĖS 22 D.** Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo aktas 11:30 val. Dievo Motinos parapijos salėje.

• **BIRŽELIO 3 D.** Australijos lietuvių sportininkai Clevelande. Priėmimas Lietuvių Namuose.

• **Birželio 12 D.** Birželio minėjimas. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• **BIRŽELIO 19 D.** Onos Mikulskienės Kanklių Muzikos Studijos mokinių recitalis Lietuvių Namuose.

• **BIRŽELIO 19 D.**, 12 val. šv. Jurgio salėje Juozo Tumo

Vaižganto mirties 50 m. minėjimas-akademija. Rengia parapijos taryba.

• **LIEPOS 10 D.**, 12 val. Šv. Jurgio salėje Dariau ir Girėno Lituanikos skridimo 50 m. suaktyvėjimo rengimas parapijos tarybos.

• **LIEPOS 17 D.** Clevelando Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero.

• **RUGPIŪCIO 3-4 D.** Old World festivalis E. 185 gatvėje.

• **RUGPIŪCIO 14 D.** SLA 14 kuopos gegužinė Jokūbačių sodyboje.

• **RUGSĖJO 4 D.** gegužinė prie ežero. Rengia L. K. V. S. Ramovė Clevelando skyrius.

• **RUGSĖJO 10 D.**, šeštadienį Abiturientų balius Lietuvių Namuose.

• **RUGSĖJO 11 D.** 4 v. p. p. Lietuvių Namų salėje įvyks Bronio Railos naujosios knygos — šimtas prakalbų į Lietuvą "Kitokios Lietuvos ilgesys" sutiktuvės, dalyvaujant autoriui.

• **RUGSĖJO 11 D.**, Šilinės šventė, šv. Jurgio bažnyčioje iškilmingos šv. mišios, procesija į Marijos grobą ir Tautos šventės paminėjimas.

• **RUGSĖJO 17 D.**, 6:30 val. vak. Šv. Jurgio parapijos metinis balius-koncertas parapijos salėje.

• **RUGSĖJO 24 D.** "Vasara palydint" Neringos tunto balius.

• **SPALIO 1 D.** Pabaltiečių draugiškumo vakaras. Rengia Clevelando ALTos skyrius drauge su latviais ir estais.

• **SPALIO 8-9 D.**, šv. Jurgio parapijos Eucharistinės pamaldos (40 val. atlaidai).

• **SPALIO 8 D.** Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos sporto užbaigtuvės.

• **SPALIO 8 D.** Vienos dienos rekolekcijos Jėzuitų rekolekcijų namuose.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES to work & live in a small congenial community & 122 bed acute care nursing facility. **NEEDED:** 2 RN's with ICU/ER experience, 1 RN with skilled nursing experience & 1 RN with med/surg. experience. Apply to: **SOUTHEAST ARIZONA MEDICAL CENTER**, Rural Route 1, Box 30, Douglas, Arizona 85607 602-364-7931, EOE. (13-22)

NEEDED AT ONCE REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

Participants in the expansion of our home health agency. We need full time and part time **PHYSICAL THERAPISTS** to take care of patients in their homes.

Competitive salary, benefits, travel reimbursement & excellent working conditions.

Call 512-647-3041

OR

Apply: Welden Square

HOME HEALTH AGENCY

5034 NEW FOREST DRIVE
SAN ANTONIO, TEXAS

(16-22)

LIETUVIŲ FONDO FEDERALINIS KREDITO KOOPERATYVAS

KASOS VALANDOS:
Marquette Parke:

2422 W. Marquette Rd.
Chicago, Ill. 60629
Telef. 737-2110

CICERO:

1445 So. 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Telef. 656-2201

Burr Ridge (prie Lemonto):

475 Frontage Road
Burr Ridge, Ill. 60521
Telef. 887-0757

Treč. 12:00—6:00
Šešt. 10:00—12:00

Ketv. 3:00—6:00
Šešt. 10:00—12:00

Ketv. 1:00—6:00

MOKA:

Aukščiausias palūkanas taupomųjų sąskaitų — 8%, Bankai ir Savings & Loans moka 5 1/4 iki 5 1/2%.

SKOLINA:

Tik savo nariams, žymiai geresniomis sąlygomis negu bankai ir kitos finansinės institucijos.

****KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA IKI \$100,000.**

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

DEMONSTRUOKIME PRIEŠ KOMUNISTUS

Pereitą savaitę Dirvoje trumpai pranešta apie komunistų suvažiavimą ir demonstracijas, vykstančius Clevelande balandžio 26-30 dienomis, ir apie tautybių ruošiamą kontrą demonstraciją balandžio 30 d.

Iš Clevelando miesto savivaldybės ir saugumo įstaių patirta, jog neleidžiama abejoms demonstracijoms tuo pačiu laiku žygiuoti tomis pačiomis gatvėmis, nei vienai su kita bet kur sueiti. Tam užtikrinti, policijos apsauga bus ypatingai stipri.

Savivaldybės transporto skyrius nesutinka gatvių judėjimą uždaryti kitoje vietoje tautybių eisenai, nes siaurame Clevelando miesto centre tatai perdaug apsunkintų įvažiavimą ir išvažiavimą iš miesto. Leidimas duotas tik komunistų paradui. Todėl tautybės gatvėmis nežygiuos, bet rinksis vienoje vietoje prie Teisingumo Rūmų (Justice Center, Ontario, Lakeside & West 3rd). Pradžią pirmą valandą po pietų.

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Kiekviena tautinė grupė, su savo plakatais vėliavomis ir visa savo spalvinga palyda, kviečiama paeiliui prieiti prie tribunos, kur turės apie dešimt minučių laiko kalbėti ir pasirodyti. Pabaišai, visiems grįžus į rinkimosi vietą, bus sugiedotas Amerikos himnas ir giesmė God Bless America. Stiprūs garsiakalbiai kalbas ir giesmes paskleis į plačią erdvę. Viskas manoma užtruks maždaug pusantros valandos laiko.

Visi lietuviai, iš Clevelando ir tolimesnių vietovių, kviečiami kuo gausiausiai dalyvauti. Organizacijos kviečiamos su vėliavomis, kas itin svarbu televizijos dėmesiui atkreipti. Tikimės, kad lietuvių patriotiškumo ir meilės Lietuvai jausmai nesiriboja pasyviais pareiškimais per vasario 16-tosios ar birželio įvykių minėjimus, bet taip pat apima viešus pasirodymus bei protestus prieš mūsų didžiausią priešą — komunistus. Dalyvaukime demonstracijoje ir konkrečiai parodykime meilės pavergtai tautai bei ryžtą kovoti dėl jos laisvės visomis galimomis priemonėmis.

ALT Clevelando Skyrius

TRADICINĖ PAVASARIO ŠVENTĖ

Visi ateitininkai su savo šeimomis ir draugais renkasi šį šeštadienį, balandžio 30 d., 6 val. vakaro Dievo Motinos parapijos svetainėje. Ten stelsime visi Ateities Klubo nariai, Giedros Korporacija, Studentai Moksleiviai ir Moksleiviai Jaunučiai. Bendros vakarienės metu bus pravedama muzikinė programa, visiems bendrai dai-

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS

nuojant, šokant ratelius ir kitus žaidimus. Po to šoksimė toliau grojant moksleivių organizuotai plokštelinių muzikai.

Sekmadienį, gegužės 1 d., 9:45 val. ryto renkamės Dievo Motinos parapijos vestibulyje su vėliavomis ir žygiuojame rikiuotai į iškilmingas 10 val. šv. Mišias.

11:30 val. ryto Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje bus pravesta oficialioji šventės dalis — programa.

Naujų narių įžodis, sveikinimai ir dr. Aušros Liulevičienės paskaita. Po to

I II PL DIENŲ UŽDARYMO banketą, kuris įvyks liepos 3 d. Conrad Hilton viešbutyje, Chicagoje, bilietus prašoma įsigyti iš anksto, nes vietų skaičius ribotas. Bilietų kainos — \$27.50 suaugusiems, \$20.00 jaunimui. Užsakymus siųsti kuo greičiau — Gifts International (J. Vaznelio prekyba) 2501 West 71st Street, Chicago, Ill. 60629, telef. 312-471-1424. Čekių rašyti "Lithuanian World Festival Inc."

J. LUPO
DECORATING
COMPLETE HOUSE
REPAIR,
PAINTING-PAPER-
HANGING-PLASTER

461-5882

(17-20)

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

HOWARD TURNER
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

NAMŲ REMONTAVIMO AR DEKORAVIMO
REIKALAIŠ GERĄ IR SAŽININGĄ
PATARNAVIMĄ GAUSITE KREIPDAMIESI Į

ANICETĄ STRIMAITĮ

DAŽAU NAMUS, LIPINŲ POPIERIUS. ATLIEKU
STALIAUS DARBUS. SUVEDU VANDENS VAMZ-
DŽIUS. ĮDEDU ĮVAIRIAS PLYTELES IR ATLIEKU
EILĘ KITŲ DARBŲ.

Prašome skambinti telef.: 442-2487

DIRVA

PREMIJŲ LAUREATAI

JAV LB Kultūros taryba už 1982 metus paskyrė šias premijas:

• **Muzikos premiją** Jeronimui Kačinskui, lietuvių muzikinės veiklos aktyviam kompozitoriui, veikiančiam daugelį metų liet. muzikiniame pasaulyje, puoselėjančiam lietuviškos muzikos tematiką.

• **Lituanistikos anglų kalba premiją** prof. Vytautui Vardžiui, įvertinant jo svarų įnašą į liet. išeivijos akademinio lygio informacinę literatūrą svetimomis kalbomis Lietuvos ir lietuvių tautos temomis.

• **Literatūros premiją** dr. Genovaitei Kazokienei iš Australijos, už rankraštį

"The work and life of M. K. Čiurlionis".

Premijos bus įteiktos Premijų šventėje gegužės 14, Kultūros židinyje, New Yorke.

• **Tautos Fondo metinis suvažiavimas** įvyks gegužės 7, šeštadienį, Kultūros židinyje, Brooklyn, N. Y. Pradžioje 8:45 val. r. bus mišios vienuolyno koplyčioje už gyvus ir mirusius Tautos Fondo geradarius, 9 val. — registracija, 10 val. prasidės posėdžiai. Į suvažiavimą kaip paprastai atvyksta atstovas iš Kanados Antanas Firavičius ir kiti. Bus padaryti visų reikiamų sričių pranešimai, atlikti visi kiti privalomi darbai, bus atlikti ir Tautos Fondo tarybos ir kontrolės komisijos rinkimai. Visi Tautos Fondo nariai prašomi dalyvauti arba įgalioti kitą asmenį dalyvauti.

• **"Lietuvos Atsiminimų"** radijo programa New Yorke š. m. balandžio 30 d. švęs 42 metų sukaktį. Ji įkurta ir iki šiol vadovaujama to paties direktoriaus dr. Jokūbo Stuko.

Ši 42-jų metų sukaktis bus minima balandžio 30 dieną, šv. Trejybės salėje, Adams Street ir New York Avenue kampas, Newark, N. J.

Programa prasidės 7 val. vakare. Vakariene 8 val. ir šokiai grojant Mel Chords orkestrui prasidės 9 val.

Programoje dainuos solistė Angelė Kiaušaitė, akompanuojant muz. Liudui Stukui. Įėjimas 20 dol. asmeniui.

• **Trisdešimtoji Europos lietuviškų studijų savaitė** įvyks liepos 24-31 d. d. Augsburg, V. Vokietijoje, St. Ulrich Akademijos namuose, Kappelberg 1.

Savaitė prasidės liepos 24 d. koncertu, kuriame programą atliks sol. Lilija Šukytė, akompanuojant Ramintai Lampsatytei - Kollars.

Paskaitininkais sutiko būti Br. Kviklys, dr. K. Čėginskas, dr. A. Gerutis, dr. A. Štromas, A. Rubikas, V. Natkevičius, K. Almėnas, dr. V. Vardys ir kt.

• **Aušros 100 metų sukakties minėjimo** Detroito komitetas neužmiršo ir dabarties spaudos. Per LŽS Detroito skyriaus išd. A. Grinių atsuntė Dirvai paremti 20 dol. Ačiū.

• **A. Jančys**, Gulfport, Fla., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

• **B. Bugenis**, Detroit, Mi., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

• **L. B. Baltimorės** apylinkės valdyba, per išd. A. Prascus, Dirvai paremti atsuntė auką 25 dol. Ačiū.

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI su šeima, broliui

inž. JONUI JURKŪNUI su šeima, giminėms

ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuo-

jautą

Elena ir Jurgis
Sirusai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, žmonai SOFIJAI, dukrai MILDAI,

broliui inž. JONUI, seserims dr. TEOFILEI

RYMANTIENEI, STEFANIJAI KUZMIC-

KIENEI, seserims Lietuvoje, ir jų šeimoms

bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuo-

jautą

Modestų šeimos

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, žmonai SOFIJAI ir broliui inž. JONUI

su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Elena ir Kazimieras
Pociiai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI ir dukrai MILDAI

su šeima, JONUI JURKŪNUI ir jo šeimai,

seserims ir jų ešimoms, nuoširdžią užuo-

ją reiškia

K. Ramonas

A. + A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo broliui inž. JONUI, šeimai, gimi-

nėms ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią

užuojautą

Angelė ir Antanas Kašubai,
dukros: Rima Binder ir
Viktoria Matranga

Los Angeles Tautinių Namų nariui ir
ALT S-gos Los Angeles skyriaus nariui

A. A.

KLEMENSUI GALIŪNUI

mirus, giminėms ir artimiesiems reiškiamo

nuoširdžią užuojautą

Los Angeles Tautinių
Namų Valdyba

Mielam A. L. T. Sąjungos St. Petersburg
skyriaus nariui

A. + A.

ANTANUI PETRAUSKUI

netikėtai iškeliavus Anapilin, žmoną ADA,
sūnų VIKTORĄ su šeima ir visus artimuo-
sius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

A. L. T. Sąjungos
St. Petersburg skyrius

PADĖKA

1983 m. vasario 8 dieną
Frenchtown, New Jersey,
sunkis ligos iškamuotas mi-
rė ir vasario 11 d. šalia savo
motinos ir brolio Stasio,
Woodbridge, N. J. kapinėse
buvo palaidotas mūsų brolis

A. + A.
**BENIUS
LOKIS-
LUKOŠEVIČIUS.**

A. A. Benius
Lokis-Lukoševičius

Dėkojame visiems bičiuliams už Beniaus Lankymą ligoninėje ir namuose. Reiškiamo padėką Henrikui Keturvičiui už maldas šermeninėje ir kapinėse, Julijui Vebilaičiui už jautrius atsisveikinimo žodžius šermeninėje ir jo smuiko muziką bažnyčioje, taipgi klebonui kun. Petrui Žemeikiui už religines apeigas. Ačiū floridiečiams Jurgiui Miežaičiui, Pranui Damijonaičiui, A. ir N. Subačiams už prisijustas gėles. Padėka taipgi už gautas mišijų auksas ir tiems kurie aukojo Dirvai bei Darbininkui paremti. Ačiū Vincui ir Veronikai Misiūnams už parodytą jautrumą ir visiemis, kurie mus atjautė su Beniu sunkioje atsiskyrimo valandoje. Mes jų visų ilgai neužmiršim.

BROLIS PETRAS IR
BROLIENĖ BRONĖ,
SESUO VALERIJA, GYV.
FRENCHTOWN, N. J.
IR DVI SESERYS LIETUVOJE